

DODATNA NAMEMBNOST LOKACIJE
TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE
2017/2018

Gabrijela Dobrina Golob, Ekonomska fakulteta
Julija Karas, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje
Katja Podlipnik, Ekonomska fakulteta
Klemen Rehberger, Ekonomska fakulteta
Tjaša Jožef, Ekonomska fakulteta
Tina Krnc, Ekonomska fakulteta
Eva Količ, Ekonomska fakulteta
Kaja Naglič, Ekonomska fakulteta
Lara Mervar, Ekonomska fakulteta
Ambrož Močnik, Akademija za likovno umetnost in oblikovanje

Povzetek za poslovodstvo

Nedelujoča termoelektrarna v Trbovljah predstavlja neizkoriščen potencial, ki ga lahko podjetje HSE in občina Trbovlje v medsebojnem sodelovanju popolnoma izkoristita. Na podlagi analize okolja, želja prebivalcev Trbovelj in podjetja HSE smo oblikovali nov koncept imenovan »Center Alternativnih Aktivnosti Trbovlje«. Center bi zrasel na temeljih zgodovine in s pogledom uprtim v prihodnost. Skrajni južni del zasavske občine Trbovlje, bi funkcionalno in urbanistično zaživel povsem na novo.

Ta koncept predstavlja smiselno povezavo med prebivalci Trbovelj, nekdanjo termoelektrarno in obiskovalci tega dela Zasavja. Rešuje problem visoke brezposelnosti v Zasavju in območju Trbovelj, poleg tega pa tudi neizkoriščenosti prostorov trboveljske termoelektrarne ter zasleduje cilj povečanja obiska turistov na tem območju. Pri tem konceptu gre za skupek večih dejavnosti, ki bi se izvajale v sklopu prostorov nekdanje termoelektrarne.

V dimniku, ki slovi kot najvišji dimnik v Evropi, smo zasnovali koncept pivnice in galerije. Zaradi svoje atraktivnosti, bi dimnik služil tudi kot prostor za izvajanje adrenalinskih športov, kot sta vertikalni tek in »base flying«. Upravna stavba bi bila namenjena vodstvu Centra Alternativnih Aktivnosti in ustvarjalcem Modre generacije, svoj prostor pa bi v njenih pisarnah našla tudi lokalna društva in druge neprofitne organizacije. V objektu nekdanje kotlovnice bi bila večnamenska dvorana, ki je primerna za koncerte, konference in ostale prireditve. Vseskozi bi bil na voljo tudi sodoben skate park. V čistilnem bloku pa bi svoje prostore dobila pivovarna Knap, ki bi varila svoje pivo in ga stregla v že prej omenjeni edinstveni pivnici.

Ocenili smo začetne stroške izgradnje Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje ter izračunali predvidene prihodke. Ugotovili smo, da bi se začetna investicija povrnila približno v petih letih in pol.

Center Alternativnih Aktivnosti bi pripomogel k večji prepoznavnosti Trbovelj in boljši povezanosti med lokalno skupnostjo in podjetjem HSE. Poleg tega je ta projekt tudi odlična priložnost za HSE, da diverzificira svojo dejavnost. Center Alternativnih Aktivnosti bi podjetju prinesel finančne koristi ter pripomogel k zvišanju ugleda podjetja tako v Sloveniji, kot tudi izven naših meja.

KAZALO

UVOD	1
1. ANALIZA MAKRO-OKOLJA	2
1.1 Politično - pravno okolje	2
1.2 Ekonomsko okolje	3
1.3 Sociokulturno okolje	5
1.4 Tehnološko okolje	6
2. ANALIZA MIKRO-OKOLJA	8
2.1 Pregled delovanja skozi zgodovino do danes	8
2.2 Lokacija in dostopnost	9
2.3 Nepremičnine	11
2.4 Dejavnosti in predlogi	12
3. PRIMERI DOBRIH PRAKS	14
3.1 The Pratt Street power plant	14
3.2 Seaholm power plant	15
4. RAZVOJ OSNOVNEGA KONCEPTA	16
5. CENTER ALTERNATIVNIH AKTIVNOSTI TRBOVLJE	17
5.1 Upravna stavba	19
5.2 Dimnik	20
5.2.1 Pivnica	20
5.2.2 Galerija	21
5.2.3 Adrenalinsko doživetje	22
5.3 Zgradba čistilne naprave	24
5.3.1 Pivovarna Knap	25
5.4 Kotlovnica	28
5.4.1 Večnamenska dvorana	30
5.4.2 Skate park Zasavje	31
6. KORISTI ZA DELEŽNIKE	32
6.1 Koristi za HSE	32
6.1.1 Generiranje prihodkov	32
6.1.2 Dvig ugleda	32
6.1.3 Diverzifikacija dejavnosti	32

6.2 Koristi za lokalno skupnost	33
6.2.1 Nova delovna mesta	33
6.2.2 Novo družbeno in zabavno središče v regiji	33
6.2.3 Povečanje blaginje na račun turizma	33
7. CILJI PROJEKTA	34
7.1 Finančni cilji	34
7.2 Poslovni cilji	34
7.3 Trženjski cilji	34
8. FINANČNA ANALIZA	35
8.1 Ocena stroškov in prihodkov	35
8.2 Optimističen in pesimističen scenarij toka prihodkov	39
9. STRATEGIJA TRŽENJA	41
9.1 Storitve	41
9.2 Cena	41
9.3 Trženjske poti	42
9.4 Trženjsko komuniciranje	42
10. PLAN REALIZACIJE	43
10.1 Plan realizacije prioriternih aktivnosti	43
10.2 Plan realizacije podpornih aktivnosti	43
10.2.1 Faza: V času renovacije objektov oziroma vzpostavitve centra	43
10.2.2 Faza: Vzpostavitev centra, pred odprtjem	44
10.2.3 Faza: Po odprtju centra	44
SKLEP	45
VIRI IN LITERATURA	46
PRILOGE	48

KAZALO SLIK

Slika 1: Pot od železniške postaja do Termoelektrarne	10
Slika 2: Avtobusno postajališče TET	10
Slika 3: Zemljevid nepremičnin	11
Slika 4: The Pratt Street elektrarna danes	14
Slika 5 in Slika 6: Zunanost in notranost Seaholm elektrarne	15
Slika 7: Center alternativnih aktivnosti Trbovlje	18
Slika 8: Sladoled z dodatkom oglja	21
Slika 9: Vertikalni tek	23
Slika 10: Base flying	24

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število registriranih brezposelnih oseb	4
Tabela 2: Kazalniki tehnološkega razvoja med leti 2011 in 2015 za občino Trbovlje	7
Tabela 3: Slovenske mikropivovarne	27
Tabela 4: Začetni stroški - dimnik	35
Tabela 5: Začetni stroški - upravna stavba	36
Tabela 6: Začetni stroški - kotlovnica	36
Tabela 7: Začetni stroški - Čistilni blok	37
Tabela 8: Fiksni stroški	37
Tabela 9: Skupni začetni stroški	38
Tabela 10: Skupni prihodki	38
Tabela 11: Tok prihodkov - optimističen scenarij	39
Tabela 12: Tok prihodkov - pesimističen scenarij	40
Tabela 13: Plan realizacije po kvartalih	43

UVOD

Zasavje je po nekaj desetletjih onesnaževanja okolja na dobri poti do izboljšanja le tega. Med onesnaževalci okolja v regiji je bila tudi trboveljska termoelektrarna. Ta je bila tudi eden večjih zaposlovalcev v regiji. Z začetkom postopka likvidacije se je brezposelnost v regiji, z že tako visoko brezposelnostjo, še povečala.

Namen projektne naloge je ugotoviti kakšna bi bila lahko dodatna namembnost lokacije Termoelektrarne Trbovlje, ki bi se lahko hkrati dolgoročno ohranila za energetske namene.

Cilji projekte naloge pa so izvesti temeljito analizo makro in mikrookolja, pregledati primere dobrih praks iz tujine in na podlagi tega razviti osnovni koncept rešitve za lokacijo Termoelektrarne Trbovlje. V nadaljevanju pa končno rešitev podrobno opisati, zastaviti merljive cilje, izvesti finančno analizo, oblikovati okvirni plan realizacije in prikazati koristi projekta za HSE.

V okviru projekta smo najprej analizirali sekundarne podatke s pomočjo katerih smo izvedli PEST analizo in analizo mikro okolja podjetja. Primarne podatke smo pridobili z obiskom lokacije termoelektrarne in s pomočjo večih intervjujev, ki smo jih izvedli s potencialnimi deležniki. Na podlagi analize zbranih podatkov smo oblikovali osnovni koncept, ki smo ga postopoma razvijali v končno rešitev.

Glede na trende, ki prevladujejo na področju preoblikovanja starih industrijskih objektov, analize okolja in drugih praks po svetu, smo se odločili da zasujemo projekt preoblikovanja Termoelektrarne Trbovlje v več namenski center druženja in zabave. Gre za projekt imenovan Center Alternativnih Aktivnosti Trbovlje (v nadaljevanju CAAT). CAAT bi ponujal možnosti izboljšanja blaginje lokalnega prebivalstva in življenjski turizem za razvoj celotne regije.

V nadaljevanju bomo podrobno predstavili analizo makro in mikro okolja in podobne primere preoblikovanja starih opuščenih elektrarn po svetu. Sledil bo opis koncepta projekta, podroben opis preoblikovanja posameznih objektov ter ekonomika, ki bo razkrila stroške investicije in donosnost projekta.

1. ANALIZA MAKRO-OKOLJA

1.1 Politično - pravno okolje

Politično - pravno okolje zajema vse zakonske ureditve, ki zadevajo določeno okolje oziroma področje, na katerem podjetje deluje. Termoelektrarna Trbovlje ima v lasti trboveljski dimnik, ki s svojimi 360-mi metri velja za najvišjo stavbo v Sloveniji in najvišji dimnik v Evropi. Zaradi svoje posebnosti je tudi pravno zaščiten. Pri njegovem obnavljanju je potrebno spoštovati Zakon o varovanju kulturne dediščine, ki štiti nepremično kulturno dediščino in pravi: "Celostno ohranjanje dediščine se uresničuje v razvojnem načrtovanju in ukrepih države, pokrajin in občin tako, da dediščino ob spoštovanju njene posebne narave in družbenega pomena vključujejo v trajnostni razvoj." (Uradni list RS, št.16/2008) Zakon prav tako navaja, da je potrebno s kulturnim spomenikom ravnati tako, da se dosledno upoštevajo in ohranjajo njegove kulturne vrednote in družbeni pomen. (Uradni list RS, št.16/2008)

Prav tako je potrebno upoštevati prostorski načrt in strategijo razvoja občine Trbovlje za obdobje med letoma 2014 in 2022. V tem načrtu je razvidno, da je energetika vrsto let igrala eno izmed glavnih vlog v Trbovljah in v Zasavju na sploh z vidika energetske oskrbe mesta in tudi z vidika števila zaposlenih, ki so bili v tem sektorju zaposleni (Strategija razvoja občine Trbovlje, 2013). Po zaprtju termoelektrarne Trbovlje leta 2014 je to območje doživelo precejšnji šok, saj je zaposlitev izgubilo veliko ljudi. Pojavile so se različne ideje, kako bi obnovili TET oziroma kako bi nekdanji termoelektrarni lahko spremenili namembnost.

Po Občinskem prostorskem načrtu so na območju pokritih parkirišč in stikališča predvidene površine za industrijo, kot so industrijska dejavnost, predelava in sortiranje odpadkov, promet in skladiščenje, poslovne, obrtne, trgovske, storitvene dejavnosti in dejavnosti gostinstva, če služijo tem območjem. Na širšem območju upravne zgradbe in bloka TET pa je predvideno območje energetske infrastrukture (dejavnost gospodarskih služb s področja energetske infrastrukture) (Občinski prostorski načrt občine Trbovlje, 2011)

Pri analizi političnega okolja pa se moramo dotakniti tudi zakonov in standarove, ki ščitijo okolje. Območje občine Trbovlje je namreč zaradi prisotnosti termoelektrarne in večjih industrijskih kompleksov (Termoelektrarna Trbovlje, Lafarge cement, Rudnik Trbovlje-Hrastnik, Livarna Trbovlje) z emisijami SO₂, NO_x in PM₁₀ nadpovprečno obremenjeno področje (Program varstva okolja občine Trbovlje, 2009).

Ob prenovi termoelektrarne Trbovlje je potrebno poskrbeti tudi za alternative, ki spodbujajo takšen družbeni razvoj, ki omogoča dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti (Zakon o varstvu okolja, 2004).

Zakon o regionalnem razvoju; osredotoča se na občine Hrastnik, Radeče in Trbovlje, kjer je brezposelnost v zadnjih treh mesecih višja od 17%, določa izvajanje ukrepov s katerimi se zmanjšajo razvojne ovire in spodbudi gospodarske dejavnike k izkoriščanju razvojnih priložnosti.

Cilj programa je zmanjšanje zaostanka v razvoju. Sprejet je bil tudi zakon o spodbujanju konkurenčnosti (Strategija razvoja občine Trbovlje, 2013).

Zakon o postopnem zapiranju rudnika Trbovlje - Hrastnik in razvojnem prestrukturiranju regije. Zakon določa osnove za izdelavo programa postopnega zapiranja Rudnika Trbovlje- Hrastnik ter višino in način zagotavljanja sredstev za izvajanje programa do zaprtja rudnika. Določa tudi višino in način zagotavljanja sredstev za plačilo odškodnin za direktno škodo zaradi obratovanja Termoelektrarne Trbovlje II v regiji. Opredeljene so tudi osnove za izdelavo ukrepov za razvojno prestrukturiranje regije, organizacijo in sredstva za izvedbo programa (Zakon o zapiranju rudnika, 2005).

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). Zakon določa načine varovanja kulturne dediščine in pristojnosti pri njenem varstvu s ciljem ohranjanja dediščine. Opredeljuje tudi nadaljnjo delitev dediščine ter njeno načrtovanje in predloge za varovanje (Zakon o varstvu kulturne dediščine, 2008).

1.2 Ekonomsko okolje

Ekonomski vidik zajema vse ekonomske kazalce v makro okolju podjetja. BDP na prebivalca v Sloveniji znaša 19.576 €. V Zasavski regiji je bil BDP na prebivalca najnižji in sicer znaša 10.060 €. Skoraj vsak drugi prebivalec v občini Trbovlje je imel osebni avtomobil (45 avtomobilov na 100 prebivalcev) in je bil v povprečju star 9 let. V zasavski statistični regiji je delovalo nekaj manj kot 3.900 podjetij, povprečni prihodek podjetja na osebo, ki dela v podjetju pa je bil najnižji v Sloveniji (68.743 EUR). V regiji ni moč zaznati visoke turistične dejavnosti, saj je bilo zabeleženih le 5.000 prenočitev tujih in blizu 2.000 prenočitev domačih turistov. V obravnavanem letu je bilo v občini Trbovlje z javnim odvozom zbranih 356 kg komunalnih odpadkov na prebivalca, to je 41 kg več kot v celotni Sloveniji (STAT, 2015).

Velik problem v Zasavju predstavljajo delovna mesta. Stopnja brezposelnosti je bila tretja najvišja v državi (10,8 %). Odstotek delovno aktivnih, ki so odhajali na delo v drugo regijo je bil v tej regiji najvišji (49 %), velika večina jih je delala v osrednjeslovenski statistični regiji (STAT, 2015).

Spodnja tabela prikazuje število registrirano brezposelnih oseb po trajanju brezposelnosti in statističnih regijah.

Tabela 1: Število registriranih brezposelnih oseb

Število registrirano brezposelnih oseb po trajanju brezposelnosti in statističnih regijah, november 2017

Kohezijska / statistična regija	Do 2 meseca	3 do 5 mesecev	6 do 8 mesecev	9 do 11 mesecev	12 do 23 mesecev	24 do 35 mesecev	36 mesecev ali več	Skupaj
Slovenija	17.948	8.484	5.738	6.591	13.995	6.979	22.680	82.415
Vzhodna Slovenija	10.483	4.703	3.278	3.919	8.278	4.243	13.592	48.496
Jugovzhodna Slovenija	1.051	568	339	378	878	525	2.183	5.922
Koroška	674	230	168	179	409	213	609	2.482
Podravska	3.396	1.478	1.111	1.257	2.554	1.297	2.988	14.081
Pomurska	1.335	529	415	510	1.059	585	2.304	6.737
Posavska	628	332	195	229	551	288	1.205	3.428
Primorsko-notranjska	442	225	111	189	319	140	507	1.933
Savinjska	2.413	1.088	765	986	2.045	944	3.096	11.337
Zasavska	544	253	174	191	463	251	700	2.576

Vir: ZRSZ, 2017

Leta 2016 so zabeležili porast števila zaposlitev na območni službi zavoda za zaposlovanje Trbovlje. Zabeležili so namreč kar 2370 zaposlitev. Stopnja brezposelnosti je na začetku leta 2017 znašala 12,4 %, kar pa je še vedno nad slovenskim povprečjem, ki sicer znaša 11,2 %. Na območni službi zavoda za zaposlovanje Trbovlje opozarjajo, da se kljub številnim zaposlitvam, ni bistveno povečalo število delovnih mest na območju službe zavoda za zaposlovanje Trbovlje. Okoli 50 % zaposlitev namreč beležijo izven meja njihove območne službe, največ v Ljubljani, nekaj tudi v Celju in Sevnici (ZON, 2017).

V Zasavski in Savinjski regiji izvajajo z namenom dviga zaposljivosti in zaposlenosti mladih (15 – 29 let) dvoletni projekt Ključ, ki se bo zaključil maja 2018. Projekt upravlja Mladinski center Trbovlje skupaj s projektnimi partnerji (RRA Zasavje, RA Kozjansko, MC Zagorje ob Savi, MC Šmocol Laško, Katapult Trbovlje). Cilj projekta je dvigniti zaposljivost mladih ter mladih iz ranljivih skupin (NEET, dolgotrajno brezposelni itd.) preko mentoriranja, izvajanja delavnic mehkih veščin, strokovnih usposabljanj in preko reševanja izzivov podjetij (Projekt za večjo zaposljivost mladih - Ključ, 2018).

1.3 Sociokulturno okolje

V zasavski statistični regiji je v 2015 živel 3 % prebivalcev Slovenije. Delež otrok, mlajših od 15 let, je znašal 14 %, delež prebivalcev, starih 80 ali več let, pa 5 %. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je bil negativen [-1,1], prav tako selitveni prirast na 1.000 prebivalcev, ki je bil celo najnižji med vsemi regijami [-4,4]. Skupni selitveni prirast pa je znašal -252.

Prebivalci zasavske statistične regije so svoje zadovoljstvo z življenjem ocenili s povprečno oceno 7,1 od 10 [enako povprečju Slovenije v 2015]. 20 % oseb, ki so umrle v tej regiji v 2015 je umrlo pred 65. letom. Delež otrok, vključenih v vrtce, je bil v tej regiji najmanjši (68 % otrok ustrezne starosti). Med vsemi 57.567 prebivalci je bilo 3.202 učencev, 2.116 dijakov in 2.061 študentov (Zasavska regija, 2017).

Zdravstveno stanje v Zasavju (Zdravje v Zasavju, 2017):

- okolje v Trbovljah in v širšem Zasavju je bilo dolga leta izpostavljeno konstantnemu onesnaževanju,
- onesnažen zrak je vodilni razlog za nastanek raka pri ljudeh ugotavlja Svetovna zdravstvena organizacija (WHO),
- zdravstveno stanje v Zasavju je med najslabšimi v Sloveniji. Sodeč po vsebini publikacije Zdravje v občini, ki jo je že drugo leto zapored izdal NIJZ, je zdravstveno stanje Zasavcev skrb vzbujajoče.

Sodeč po številnih člankih, ki jih lahko zasledimo na internetu in raziskavi ARSO spada regija Zasavje med najbolj onesnažene v Sloveniji. V občini Trbovlje je vzpostavljen Eko krog, ki se bori proti dodatnemu onesnaževanju zraka in tal v občini. Pravijo, da sta glavna krivca za onesnaženost povečan promet in individualna kurišča. Lani so začasno zaprli tudi cementarno Lafarge, ki je veljala za enega glavnih krivcev onesnaževanja. Ugotovili so, da se zrak po zaprtju sicer ni bistveno izboljšal, saj je v zraku še vedno preveč škodljivih delcev (Z24.si, 2016). V sklopu strategije razvoja občine Trbovlje so izvedli tudi anketo v kateri so povprašali prebivalce kako so zadovoljni z infrastrukturo, okoljem Trbovelj in kakšni so po njihovem mnenju načrti za prihodnost mesta. Ugotovili so, da je največji delež prebivalcev srednje zadovoljnih s stanjem okolja, pogosto so se tudi opredelili za nevtralne. Največje nezadovoljstvo je opaziti pri prebivalcih starih od 26 do 40 let. Moti jih predvsem sama onesnaženost zraka, tal in vode, ki je seveda posledica pospešene industrializacije okolja. Moteč dejavnik je tudi neurejenost, ker v okolici najdemo poškodovane ceste, zapuščene stavbe pa tudi pomanjkanje nekaterih javnih površin. Posebej moteče se je prebivalcem zdel smrad, ki naj bi ga povzročala cementarna Trbovlje (Lafarge) (Strategija razvoja občine Trbovlje, 2013).

Leta 2001 je bila izdelana študija o onesnaženosti in naravnih virih v regiji Zasavje. Ugotovili so, da regija Zasavje spada med najbolj obolele regije v Sloveniji zaradi onesnaženosti. Ljudje imajo probleme z zdravjem predvsem na področju rakavih obolenj in dihal. Glavni krivec je industrija, vendar pa k temu prispeva tudi sam relief, saj regija leži v neprevetrenih ozkih dolinah (Eko krog, 2010). Zaradi vse večjega onesnaževanja so sprejeli Program varstva okolja občine Trbovlje, objavljen pa je bil tudi osnutek Odloka o načrtu za kakovost zunanega zraka na območju Zasavja.

Odlok vsebuje predvsem ukrepe s področja obnovljivih virov energije, ukrepe s področja prometa in ukrepe z drugih področij (Občina Trbovlje, 2017). V Programu varstva okolja občine Trbovlje so pripravili ukrepe s katerimi bodo poskušali izboljšati stanje vode, tal in prometa, še posebej pa zraka. Izpostavljen je tudi problem organiziranosti varstva okolja v občini.

Za varstvo naj bi poskrbele same občine, vendar pa se pojavljajo problemi zaradi raznih občinskih predpisov in obsega inšpekcijske službe (Program varstva okolja občine Trbovlje, 2009). Splošno gledano je regija Zasavje zelo onesnažena, zato zanjo niso primerne nove težke industrije, ker bi okolje še dodatno uničile.

1.4 Tehnološko okolje

Analiza tehnološkega okolja je ključnega pomena za ustvarjanje novih trgov in ugotavljanje inovacijske sposobnosti. V sklopu te analize je treba analizirati inovacijsko sposobnost, dostop do novih tehnologij in preveriti splošen razvoj regije. V Zasavju je inovacijsko aktivnih podjetij kar 45,96 % (SURS, 2010). Delež je pravzaprav kar visok, kar pomeni da se regija nagiba k uvedbi inovacij in spremlja nove tehnologije. Tudi delež podjetij, ki so uvedla inovacijo v svojem poslovanju je dokaj visok in sicer 36,30 % (SURS, 2010). Podatki so sicer iz leta 2010, zato moramo biti pri posploševanju previdni. V strategiji razvoja občine Trbovlje za leta 2014-2022 lahko vidimo, da ima občina namen postati inovativno usmerjena družba in da bo pri doseganju svojega cilja uporabljala okolju prijazne tehnologije, saj je regija izpostavljena onesnaževanju. Opažajo premajhno zanimanje za podjetništvo, zato bodo poskrbeli, da bo njihovo okolje primerno za nove investicije. Na splošno si želijo v občini Trbovlje znižati stopnjo brezposelnosti in usmeriti gospodarstvo k bolj inovativni družbi. V strategiji najdemo tudi naveden cilj, da bi nadaljevali z električno energijo na lokaciji TET (Strategija razvoja občine Trbovlje, 2013). Občina Trbovlje ima na primer dobro industrijsko osnovo, saj tam najdemo kar veliko podjetij, ki so tudi glavni vir zaposlitev tamkajšnjega prebivalstva (Strategija razvoja občine Trbovlje, 2013). Energetika zanje predstavlja nekako glavno dejavnost, ker največ prispeva k razvoju. Na splošno lahko rečemo, da ima Zasavje dobro tehnološko osnovo, vendar pa bi bile potrebne posodobitve, ker se tehnološko okolje nenehno spreminja.

Kot pomembno ugotovitev lahko dodamo tudi, da so se inovacije iz analizirane regije potegovala za nagrado GZS za najboljšo inovacijo v letu 2017. Potegovala so se naslednja podjetja: ETI Izlake in RC eNeM z inovacijo Razvoj tehnologije za izdelavo in obdelavo termostatskih elementov, Steklarna Hrastnik z inovacijo Apliciranje treh različnih tehnologij proizvodnje steklenih izdelkov na eni steklarski peči, David Knez iz Zagorja z elastično vezalko z rinčico in podjetje Aeroform iz Trbovelj z inovacijo Simulator za osnovno šolanje pilotov z VR očali (Izbor najboljše inovacije, 2017).

Tabela 2: Kazalniki tehnološkega razvoja med leti 2011 in 2015 za občino Trbovlje

Dejavnik	Leto 2011	Leto 2015
Prihodek podjetij (v eur)	366.858	280.789
Število samozaposlenih oseb	448	454
Število podjetij	1.033	1.065

Vir: statistični urad RS, 2017

Iz tabele razberemo, da se je prihodek podjetij v štirih letih močno zmanjšal. Zanimivo, da se je povečalo število samozaposlenih oseb, med tem, ko smo ugotovili v Tabeli 1, da se je število brezposelnih povečalo. Povečalo se je tudi število podjetij, kar kaže na tehnološki napredek samega kraja, kljub temu, da je brezposelnost večja.

2. ANALIZA MIKRO-OKOLJA

2.1 Pregled delovanja skozi zgodovino do danes

Termoelektrarna Trbovlje se ponaša z dolgoletno tradicijo, saj so bili prvi kilovati električne energije v Trbovljah proizvedeni že daljnega leta 1906. Šestdeset let pozneje, v letih 1964–1968 je bila zgrajena Termoelektrarna Trbovlje 2 - moči 125 MW. Skupno z zasavskimi premogovniki je v preteklosti postavila svojevrsten temelj za razvoj številnih tovarn, industrijskih in obrtnih obratov, prometa in družbenih dejavnosti ne le v Zasavju, temveč tudi v Sloveniji (Katalog TET, marec 2009).

Proizvodno enoto dva (blok 4) so gradili med leti 1964 in 1968. Prva sinhronizacija novozgrajenega bloka je bila tako opravljena trinajstega septembra leta 1968. Proizvodna enota 2 je sestavljena iz kotla, turbine, generatorja ter pomožnih naprav (Katalog TET, marec 2009).

Konec leta 1968 je pričela redno obratovati nova Termoelektrarna Trbovlje 2 in to na povsem drugi, od dotodanjih objektov ločeni lokaciji ob Savi. Prvotno postavljen dimnik, visok 80 m, zaradi razmeroma nizke višine ni mogel prenesti dimnih plinov prek težkih inverzijskih zračnih plasti nad stisnjene zasavske doline. Ker leta 1976 še ni bilo razvitih tehnologij čiščenja dimnih plinov za tako velike objekte kot je Termoelektrarna Trbovlje, se je takratno vodstvo odločilo sanirati onesnaževanje neposredne okolice z izgradnjo novega, 360 m visokega dimnika (Katalog TET, marec 2009).

Skozi čas se je v družbi Termoelektrarna Trbovlje d. o. o. marsikaj spremenilo na različnih področjih – tehničnem, razvojnem, gospodarskem, kadrovskem, organizacijskem in okoljevarstvenem. Spremembe so bile posledica zavedanja, da je potrebno delovati učinkoviteje in gospodarnejše (Družbe HSE, 2017).

V letu 2014 pa proizvodna cena električne energije, ob upoštevanju 100 odstotne odvisnosti od uvoženega premoga in visokih stroškov prevoza, ni več mogla slediti vse nižjim cenam električne energije na evropskih trgih, tako je TET septembra prenehal proizvajati električno energijo iz premoga, zaradi česar stroji in naprave v okviru t.i. bloka 4 mirujejo. Družba TET je prešla v postopek likvidacije (Družbe HSE, 2017).

Danes na lokaciji nekdanje Termoelektrarne Trbovlje družba zaposluje še 18 ljudi, ki skrbijo za najnujnejše vzdrževanje zapuščenih poslopij in nemoteno skladiščenje ter dobavo goriva. Vseskozi poteka tudi odprodaja posameznih nepremičnin in inventarja.

Po treh letih likvidacije TET je 22. decembra 2017 v javnost prišla novica, da le ta ostaja. Upravljalec državnega premoženja SDH in HSE kot edini družbenik sta ocenila, da je energetska lokacija na območju TET smiselno ohraniti in nadgrajevati. Tako se bo likvidacija s 1. januarjem 2018 prekinila, TET pa se bo po novem imenovala HSE – Energetska družba Trbovlje d. o. o., vodil pa jo bo g. Ervin Renko. Vsi zaposleni v termoelektrarni ostajajo s pogodbami za nedoločen čas.

Lastnik bo poizkušal najti nove vsebine za to lokacijo, ki ne bi bile nevarne za okolico. Zaenkrat konkretnih projektov še nimajo, stremijo pa k iskanju bolj dolgotrajnih rešitev v širšem smislu energetike. Na energetske lokaciji bosta ohranjeni proizvodni enoti na tekoče gorivo, celotno lokacijo ne želijo samo ohraniti, ampak jo tudi razvijati. V prihodnosti se bodo lotili intenzivnega iskanja novih razvojnih možnosti in pri tem gradili na dialogu z lokalno skupnostjo. Poudarjajo pa, da bo lokacija tudi v prihodnje ohranila energetske pomen. Družba naj bi poskrbela tudi za demontažo in razgradnjo tehnoloških sklopov opreme zaustavljenega 125-megavatnega bloka ter vzdrževanje preostalih objektov in naprav. Prav tako bodo nepotrebno premoženje še naprej prodajali in izvajali ukrepe na odlagališču pepela v Prapretnem [ZON, 2017].

2.2 Lokacija in dostopnost

Termoelektrarna je v savski dolini ujeta med gričevnato Retje nad Trbovljami in gozdnat svet krajinskega parka Kum. Krajinski park Kum leži na stiku predalpskega sveta s preddinarskim svetom. V gozdovih parka je je moč najti zaščitene rastlinske in živalske vrste, pa tudi številne okoliške prebivalce in druge obiskovalce, ki se odpravijo na lažjo rekreacijo ali zgolj na oddih v naravo.

Poslopja nekdanje Termoelektrarne Trbovlje se nahajajo v južnem delu občine Trbovlje, med reko Savo na eni strani in železniško progo Ljubljana-Zidani most na drugi strani. Če proti mestu TET-a potujemo z vlakom je najbližje postajališče v Trbovljah, če pa se odločimo za eno izmed oblik cestnega prometa, pa lahko do lokacije prispemo najprej z vožnjo po avtocesti in nato še približno 25 minut nadaljujemo pot po urejeni regionalni cesti. Ta ista regionalna cesta med seboj povezuje tudi Ljubljano in Zagreb. Termoelektrarna ima na voljo več lastnih parkirnih mest.

Proti Trbovljam iz Ljubljane vsakodnevno vozi 31 vlakov, od 4:50 do 22:50. V splošnem so odhodi vsako uro, ob določenih delih dneva, ko je gostota potnikov večja pa so odhodi tudi vsake 15-30 minut. Vožnja traja od 41 do 52 minut, odvisno od vrste vlaka s katerim potujemo, pogosto pa jo zaznamujejo tudi zamude v odhodih in vmesni postanki zaradi zastarele železniške infrastrukture. Cena enosmerne vozovnice s klasičnim potniškim vlakom stane 5,08 €, mladi od 12. do 26. leta pa imajo s kartico ugodnosti možnost nakupa vozovnice po znižani ceni 3,56 €.

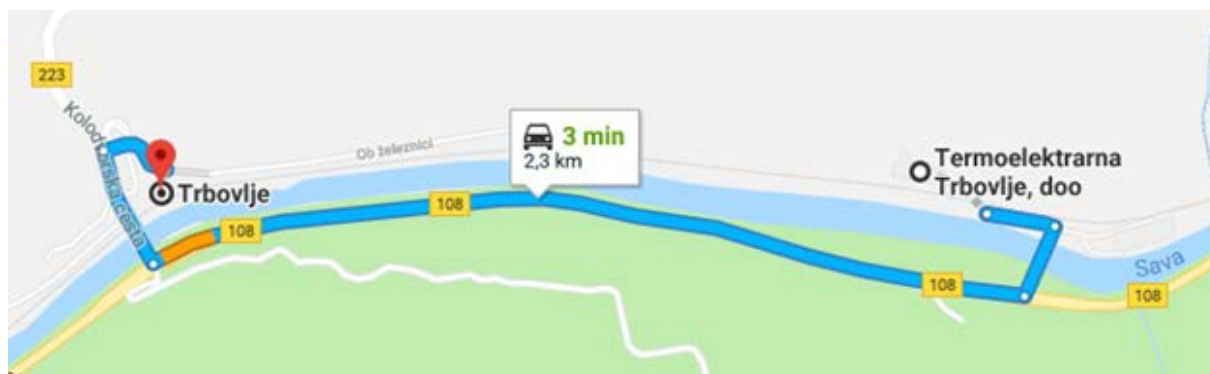
Iz mariborske smeri pa v Trbovlje dnevno pripelje 26 vlakov, od 3:25 do 19:45, vsake pol ure do uro. Čas potovanja je zaradi prestopa v Zidanem Mostu daljši in sicer traja od 1h 22 min do 2h 6 min, samo 4 vlaki v celem dnevu pa so direktni. Tudi cena enosmerne vozovnice je posledično višja in znaša 7,70 €, znižana cena s kartico ugodnosti pa 3,85 €.

Iz izkušenj pa ocenjujemo, da ima večina študentov in tudi veliko dijakov, ki se vsakodnevno ali tedensko vozi na tej relaciji subvencionirane študentske oziroma dijaške vozovnice, kar potovanje naredi še ugodnejše.

Trbovlje skupaj z Zagorjem in Hrastnikom zaznamuje Zasavje. Občine so med seboj dobro povezane z javnim avtobusnim prevozom. Avtobusi na linijah Hrastnik-Trbovlje in Zagorje-Trbovlje vozijo od 5:05 do 22:10, najmanj vsako uro.

Ugotovimo lahko, da so Trbovlje s svojo lego v osrednjeslovenski regiji dobro z različnih koncev države dostopne tako s sredstvi javnega prevoza kot z osebnim avtomobilom. Ključen problem pa je v dostopnosti do samih poslopij TET-a, če uporabljamo javni prevoz. Železniška postaja Trbovlje se nahaja 2,3 km stran in je dostopna samo z osebnim avtomobilom oziroma taksijem. Avtobusne povezave ni, prav tako pa ni primerne poti za pešce. Cesta na levi strani Save je speljana le do polovice poti, kjer se nahaja stari del termo elektrarne.

Slika 1: Pot od železniške postaja do Termoelektrarne

Vir: Google maps, 2017

Na tej lokaciji pa se že nahaja avtobusna postaja TE, kjer je pred leti ustavljal avtobus na liniji Hrastnik-Trbovlje/Trbovlje-Hrastnik. Tako obstaja možnost ponovne uporabe postaje če bi se za to pojavila potreba. Tik pred postajo se nahaja tudi prehod za pešce, ki omogoča varen prehod do TET.

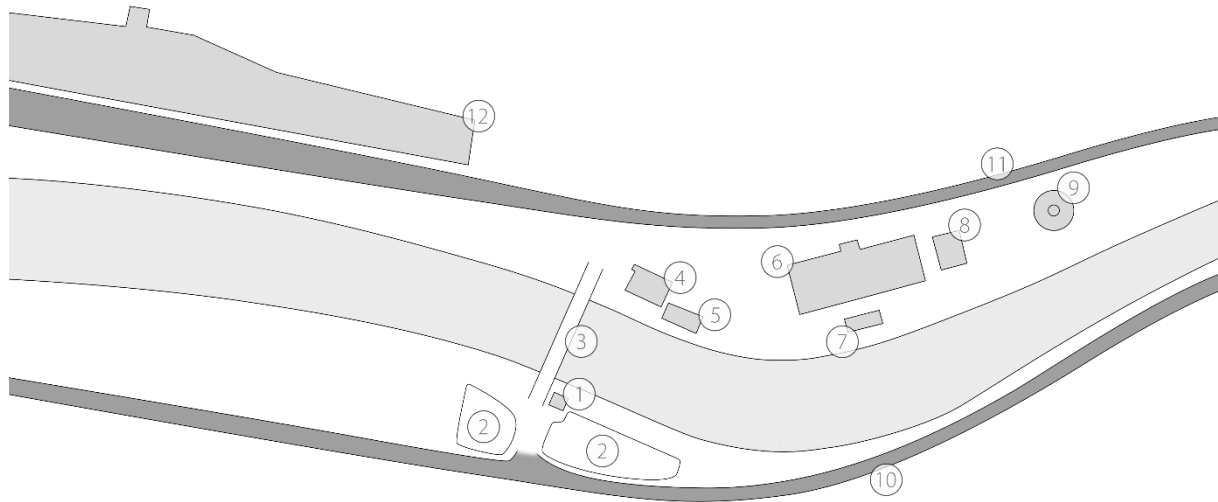
Slika 2: Avtobusno postajališče TET

Vir: Google maps, 2017

2.3 Nepremičnine

Slika 3: Zemljevid nepremičnin

Vir: lastno delo

1	VRATARNICA
2	PARKIRIŠČA
3	MOST ČEZ SAVO
4	UPRAVNA STAVBA
5	TEHNIČNI OBJEKT
6	KOTLOVNICA
7	TEHNIČNI OBJEKT 2
8	ČISTILNI BLOK
9	DIMNIK
10	GLAVNA CESTA
11	ŽELEZNICA
12	STARI DEL TERMOELEKTRARNE

Nepremičnine nekdanje termoelektrarne obsegajo pretovorno postajo, dva plinska bloka (stara termoelektrarna), skladiščne kapacitete, dva stanovanjska bloka, stikališče, upravno stavbo, blok 4 z dimnikom ter zajetja in vrtino s pitno vodo. V nadaljevanju projekta pa smo se zaradi uporabnosti in največjega potenciala osredotočili zgolj na objekte, ki so umeščeni desno od čez savskega mosta – to so upravna stavba in objekti bloka 4 s pripadajočim dimnikom (na sliki 3 so objekti označeni s številkami 4, 6, 8 in 9).

Poslopja so pretežno v slabem stanju, potrebna rekonstrukcije in prenove. Nekdanja upravna stavba je med vsemi najbolj ohranjena in omogoča takojšnjo uporabo. Prostori so različnih kvadratur, povečini uporabni, zračni in svetli. V objektu se nahajata tudi dvigali. Upravna stavba ima lahko lastno kuhinjo in restavracijo. Trenutno se pisarne v upravni stavbi oddajajo zasebnim uporabnikom, svoje mesto pa ima zaenkrat le podjetje Inap. Naslednja v vrsti stavb je kotlovnica s turbino. Gre za zgradbo z dobro konstrukcijo in veliko prostora. Strop se nad tlemi dviga za 10 metrov in več visoko.

Tik pod stropom skozi podolgovata okna pada dnevna svetloba. V stavbi so sledi slabega vzdrževanja ter postopne odprodaje in razreza določenih industrijskih elementov. Podobno velja tudi za stavbo tesno ob kotlovnici, t.i. čistilni blok, ki se dviga pet nivojev visoko in ponuja obilo prostora. Tla v vsakem nivoju so iz »rešetkastih panelov«, kar lahko v določenih primerih predstavlja manjšo slabost. Najzanimivejši objekt bloka 4 pa je trboveljski dimnik. Dimnik se dviga 360 metrov visoko v nebo in je bil v preteklosti prav zaradi te značilnosti tarča številnih adrenalinskih navdušencev. Omet dimnika v zadnjih letih ni bil obnovljen, zato se na nekaterih delih na zunanji površini pojavljajo razpoke, ki vodijo do odpadanja ometa. Še bolj kot zunanost pa navduši prostor znotraj debelih sten dimnika. Sicer temen prostor, se v razmiku nekaj metrov (cca 5 metrov) krožno razteza okrog notranjih sten in dviga visoko proti vrhu. Po notranji strani vodijo stopnice in lestev do zunanje "galerije". Trenutno prostor služi skladiščenju industrijske opreme. S svojo zanimivo podobo in uporabnostjo pa predstavlja velik potencial za druge namembnosti.

2.4 Dejavnosti in predlogi

V preteklosti se je na lokaciji izvajala izključno energetska dejavnost. Skladiščenje in distribucija plina, elektrike in goriva. Po začetku likvidacije družbe Termoelektrarna Trbovlje d.o.o. pa je edina dejavnost ostalo le skladiščenje in obratovanje z gorivom. Družba HSE pa se je pričela ozirati za morebitnimi dodatnimi namembnostmi.

Pojavile so se pobude, da bi na obstoječi lokaciji nastala sežigalnica kartonov in lepenk ali pa nova industrijska cona. Predlogi pri okoliških prebivalcih, ki si sicer želijo novih delovnih mest, niso bili najbolj sprejeti, saj je regija že tako onesnažena. Na redni seji Državnega zbora RS so se že dve leti nazaj presojale štiri možnosti, kaj se lahko zgodi z lokacijo TET. Ena izmed možnosti je bila, da se omenjena lokacija popolnoma izprazni, druga, da se le delno izprazni, kar pomeni, da bi se odstranili le tisti najbolj moteči deli, tretja možnost govori o razvoju in postavitvi alternativnih energetskih objektov, četrta pa je nekako najmanj usmerjena k rešitvi, saj ne predvideva nikakršnega posega v to lokacijo. Rešitev je usmerjena tudi na dimnik, ki ga naj bi ohranili kot nekakšen tehnološki spomenik. Ker je na lokaciji TET tudi nekaj ekološko nespornih objektov, bi se le-ti lahko uporabili za izvajanje dejavnosti zainteresiranih družb in lokalne skupnosti. (Državni zbor RS, 2016).

S strani Regionalne razvojne agencije Zasavje je na tej lokaciji predvidena vzpostavitev energetske-industrijske cone, ki bo družbeno sprejemljiva in tudi komunalno urejena (RRA, 2016).

Ob objavi razpisa idej za lokacijo nekdanje TET na RRA na žalost ni prispela nobena ideja, s strani Odbora za razvoj energetike v Zasavju in njihovega direktorja Tomaža Trotovška pa smo izvedeli, da se je porajalo veliko "gostilniških" idej. Po mnenju direktorja RRA Zasavje Tadeja Špitalarja, Zasavje nujno potrebuje ustrezno infrastrukturo, predvsem navezovalno cesto na bodočo traso 3. razvojne osi Hrastnik-Zidani most (začetek gradnje v letu 2019) in navezovalno cesto na obstoječe avtocestno omrežje s predorom Trbovlje-Prebold.

Relief Zasavja je težko prehoden, ravninskega področja v regiji skorajda ni, zato je Zasavje, kljub središčni legi v državi in relativni bližini Ljubljane, bolj ali manj (prometno) izolirano. Izgradnja hidroelektrarne na srednji Savi ter ohranitev energetske lokacije TET sta ravno tako izjemno pomembni temi. Internacionalizacija obstoječih gospodarskih družb (predvsem majhnih in srednjih) je ravno tako priložnost in obenem izziv, ki čaka regijo. Podjetja kot so Dewesoft, Chipolo, Steklarna Hrastnik in ETI so dokaz, da je dolgoročni uspeh in obstoj v odpiranju na tuje trge. Z razvojem novih projektov upajo na vsaj delno ublažitev izgube številnih delovnih mest. Na RRA si med drugim prizadevajo tudi na področju privabljanja neposrednih naložb v regijo (domačih in tujih), z Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo pa so v sredini lanskega leta podpisali pogodbo do konca 2020 za tovrstne aktivnosti. RRA trenutno izvaja dejavnosti na področju splošnih razvojnih nalog (podjetništvo, človeški viri, okolje prostor in infrastruktura), vzpostavitvi regijske garancijske sheme za razvojne kredite, kot tudi regijske štipendijske sheme in evropskih projektov. Program HRT na problemskem območju občin Hrastnik in Trbovlje se ukvarja s promocijo problemskega območja, privabljanju investicij ter "mehkim" projektom podjetniške aktivacije "Podjetno v svet podjetništva". Direktor RRA Špitalar verjame, da se potencial Zasavja skriva tudi v doživljenjskem turizmu ter na področju nevladnih organizacij (Špitalar, 2018).

3. PRIMERI DOBRIH PRAKS

3.1 The Pratt Street power plant

The Pratt street elektrarna, ki je bila zgrajena v začetku 20. stoletja je kot glavni vir električne energije delovala v mestnem železniškem sistemu. Stavbo je po prenehanju delovanja energetske dejavnosti leta 1974 kupilo mesto Baltimore, čez nekaj časa pa so jo preoblikovali v ogromen večdimenzionalni zabavni center. Danes vključuje več podjetji, eno izmed najbolj znanih restavracij v mestu, morsko restavracijo Phillips, pa tudi svetovno znano Hard Rock Café in galerijo sodobne umetnosti Maryland Art Place. Postala je prostor namenjen zabavi in druženju, pa tudi umetnosti in novim zaposlitvenim priložnostim v mestu (Pratt street power plant, 2017).

Kljub prenovi so ostali štirje parni dimniki, ki se dvigujejo visoko nad poslopjem - ohranili so jih, da bi spominjali na industrijsko preteklost Baltimora in zdaj simbolično podpirajo splošno znano kitaro, ki je logotip "Hard Rock Cafe" - in hkrati z območjem vzhodno od Notranjega pristanišča predstavljajo smiselno povezavo obeh strani mesta. Na ta način je območje še bolj primerno, da postane glavno zabavno urbano območje (Pratt street power plant, 2017).

Slika 4: The Pratt Street elektrarna danes

Vir: Pratt Street elektrarna, 2017

Zato Pratt Street Power Plant prispeva dvojno k napredku tako imenovanega "Charm City-a", mesta ki je znano po prikazu svoje preteklosti, neraztopljivosti z morjem in posebnega nagiba za družbeno, kulturno in športno življenje. Tako kot je elektrarna v preteklosti dala velik zagon za rast mesta in takratne industrije, pa je nova uporaba stavbe označila začetek "druge renesanse" Baltimora.

Kot je prenova Pratt street elektrarne mestu prinesla novo renesanso v razvoju, bi lahko podobno tudi preoblikovanje Termoelektrarne Trbovlje v drugo namembnost prispevalo k napredku mesta Trbovlje in Zasavja nasploh. V Pratt street se je znova naselilo življenje in odprla so se vrata lokalnim prebivalcem in drugim obiskovalcem.

3.2 Seaholm power plant

Seaholm Power Plant, locirana v Austinu v zvezni državi Teksas, je bila zgrajena leta 1958. Elektrarna je imela 5 oljnih/naftnih generatorjev in je združevala 3 stavbe. Zgrajena je bila v Art Deco slogu, zato so vse stavbe primerne za vpis v National Historic Register (Nacionalni zgodovinski register). Sama elektrarna je zagotavljala oskrbo z električno energijo za celo mesto, vendar pa od leta 1989 ni bila več v uporabi. Med lokalnimi prebivalci se je pojavila zahteva po razgradnji celotne elektrarne, vendar pa se je mesto zaradi zgodovinske vrednosti stavb odločilo prostor nameniti za koncerte ter posebne dogodke.

Prenova stavb bo ohranila prvotni izgled, z združitvijo več aktivnosti pa bo postala središče okrožja. Ohranjanje podobe stavb ter vključevanje različnih aktivnosti ima namen povečati koristi za lokalno skupnost.

Končan projekt bo združeval tako prostor za koncerte in posebne dogodke, pisarniške prostore, trgovine, stanovanjske prostore kot tudi teraso s pogledom na bližnje jezero (Seaholm Power Plant Redevelopment, 2017).

Slika 5 in Slika 6: Zunanost in notranjost Seaholm elektrarne

Vir: Seaholm Power Plant Redevelopment, 2017

Prav tako kot teksaška elektrarna ima TET zgodovinsko vrednost in je zato rušitev objektov nesmiselna. Podjetje HSE lahko na primeru Seaholm Power Plant vidi, da z obnovo ter združitvijo več aktivnosti pripomore k večji koristi za družbo in predvsem lokalne prebivalce, saj bi jim z vzpostavitvijo CAAT omogočili kvalitetnejše življenje.

4. RAZVOJ OSNOVNEGA KONCEPTA

Idejna zasnova je koncept javno-zasebnega partnerstva, ki sestoji iz profitnega in neprofitnega dela. Profitno dejavnost predstavljajo oddajanje večnamenske dvorane, gostinskega prostora (pivnica), partnerstvo z mikropivovarno in adrenalinsko doživetje na trboveljskem dimniku. Neprofitno dejavnost pa prostori na razpolago različnim lokalnim skupinam in dejavnostim, pod pogoji, da s svojo dejavnostjo prispevajo h gradnji skupnosti Centra alternativnih aktivnosti.

Zaradi visoke investicije, ki je potrebna za sanacijo lokacije TET mora biti rešitev stroškovno primerna. To lahko dosežemo s ponovno uporabo že obstoječega materiala in elementov elektrarne v namen realizacije ideje. S tem lahko novonastali objekt oziroma center zgradimo na temeljih zgodovine elektrarne in s tem lokacijo naredimo bolj atraktivno. Namesto porušitve obstoječih objektov bi te zgolj sanirali in očistili. V njih bi zasnovali prostore za aktivnosti, ki so primerne glede na prostorsko zasnovo obstoječih zgradb in bi obudile Trboveljsko družbo, kulturo in podjetništvo. Ker je investiranje v visokotehnološke rešitve preveliko za trenutno situacijo v HSE in Občini Trbovlje je smiselno razmišljati o alternativnih možnostih uporabe lokacije in infrastrukture ter o ponovni uporabi materiala, ki je trenutno neuporaben.

Na podlagi raziskav in ugotovitev ni primerno na tej lokaciji ponovno zasnovati industrije, ki bi zopet obremenila tako družbo HSE kot lokalno prebivalstvo, temveč jim želimo ponuditi rešitev, ki bi bila zanimiva tako za prebivalce Trbovelj in celotnega Zasavja, kot tudi za druge obiskovalce (turizem). Rešitev, ki jo predlagamo bi reševala tudi problem brezposelnosti Zasavja, ki je trenutno v Sloveniji najvišja. Poleg tega bi center s svojo široko ponudbo dogodkov in aktivnosti privabljal tako mlajše kot starejše generacije ter omogočal razvoj novih lokalnih idej in aktivnosti. Center alternativnih aktivnosti Trbovlje bi ponujal razvoj dejavnosti na področju kulture, podjetništva, alternativnih EKO gibanj, gostinstva, zabave in športa.

5. CENTER ALTERNATIVNIH AKTIVNOSTI TRBOVLJE

Center alternativnih aktivnosti Trbovlje (v nadaljevanju tudi CAAT) predstavlja edinstveno priložnost za vzpostavitev smiselne povezave med samim mestom Trbovlje, prebivalci in nekdanjo termoelektrano. Skrajni južni del zasavske občine Trbovlje bo funkcionalno in urbanistično zaživel povsem na novo. Celovito urejena funkcionalna zemljišča in stavbe med Trboveljskim dimnikom in staro upravno stavbo, bodo prinesla nove površine in izboljšale kakovost bivanja za prebivalce in obiskovalce Trbovelj.

Odločitev, da bo Center alternativnih aktivnosti Trbovlje posvečen tudi javnim programom, bi zagotovila, da bodo Trbovlje dobile 2.000 m² novih prostorov za kulturne, izobraževalne, raziskovalne, športne in druge ustvarjalne dejavnosti, ob tem pa na začetku tudi več-namensko dvorano, lastno mikro-pivovarno in edinstven gostinski obrat v srcu Trboveljskega dimnika. Prav v povezovanju teh področij se skriva dodana vrednost projekta Center alternativnih aktivnosti Trbovlje, ki potrjuje, kako velikega pomena je ta projekt za razvoj zasavskega mesta. Center alternativnih aktivnosti Trbovlje bo namreč prostor, ki bo omogočal inovativno povezovanje umetnosti, sodobne tehnologije, športa in izobraževanja, zato bo CAAT novo družabno središče Trbovelj (v prilogi 1).

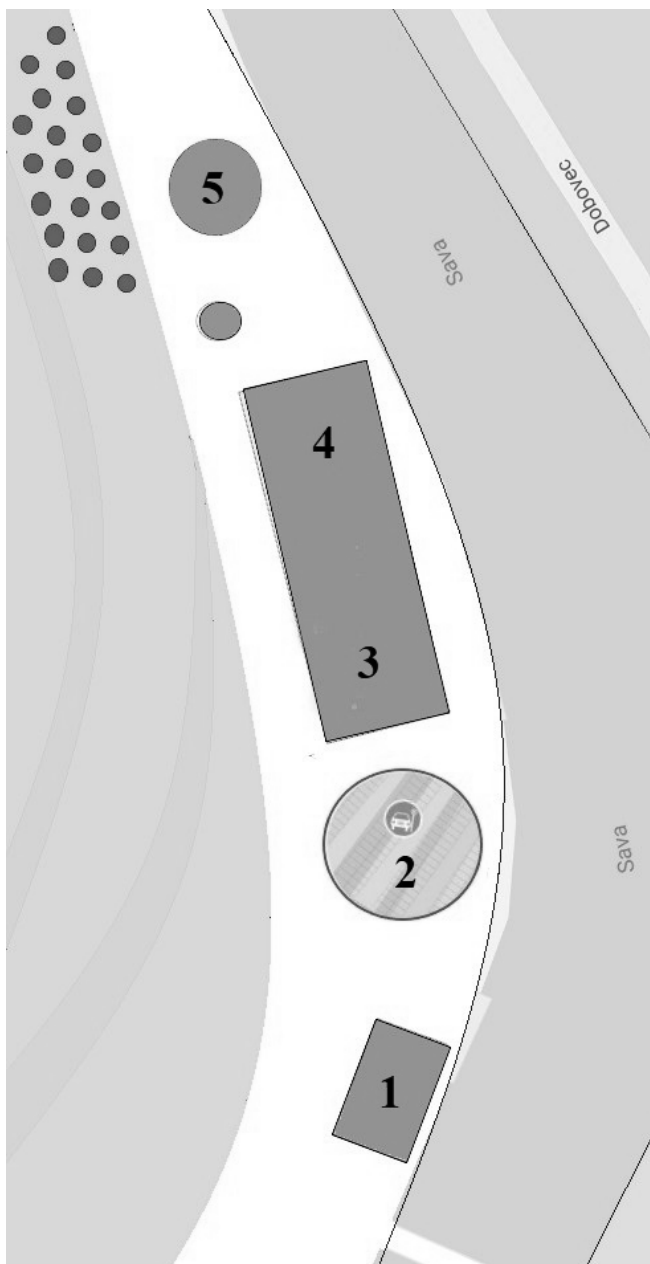
Center alternativnih aktivnosti Trbovlje bo v prvi vrsti prostor, ki bo številnim ustvarjalnim skupinam in posameznikom iz različnih področij zagotavljal kakovostno prostorsko in tehnično infrastrukturo za njihove dejavnosti. Zagotavljal pa bo tudi pestro ponudbo aktivnosti in dejavnosti zasebnih ponudnikov, namenjeno vsem obiskovalcem. Center alternativnih aktivnosti Trbovlje se bo vseskozi razvijal in smiselno dopolnjeval svoj program.

Slika 7 ponazarja smernice predlaganih rešitev Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje. Na večjem delu slike se nahaja zemljevid Centra, ki prikazuje umestitev posameznih dejavnosti po objektih oziroma prostorih. Preostali deli slike pa orisujejo podobo prazne večnamenske dvorane, pripravljenega prostora za konferenco in sodobnega skate parka z industrijskim videzom.

Slika 7: Center alternativnih aktivnosti Trbovlje

Vir: Pinterest

1 Upravna stavba

- pisarne (v najem)
- konferenčna dvorana (v najem)
- društva in neprofitne organizacije

2 Parkirna mesta

3 Objekt nekdanje kotlovnice

- večnamenska dvorana (festivali, dogodki, delavnice...)

4 Čistilni blok

- pivovarna Knap
- prostori za ustvarjanje

5 Dimnik

- pivnica
- galerija
- base flying
- vertical running

**PROJEKT TET,
2017/2018**

Vir: lastno delo

5.1 Upravna stavba

Vizija: V dobro ohranjeni upravni stavbi so na razpolago številne različno velike pisarne (18 m² in več, s klimatizacijo) in konferenčne sobe, ki se lahko preoblikujejo v prostore za različne namembnosti. Naša vizija je, da bi ta objekt predstavljal jedro Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje. V njem bi se poleg upravljalnih dejavnosti Centra izvajale tudi dejavnosti povezane s HSE-jevo "Modro generacijo" in dejavnosti različnih socialnih skupin. Prostori bi se uporabljali za raziskovalne, izobraževalne, kulturne in druge ustvarjalne dejavnosti. Svoj prostor bi našli vsi zainteresirani posamezniki in skupine.

Naša rešitev: Ker je sama zasnova centra osredotočena na mlado, ustvarjanja in izobraževanja željno publiko, predlagamo, da se del upravne stavbe nameni ekipi za razvijanje blagovne znamke Modra generacija, ki spada pod Holding slovenskih elektrarn. Ustvarjalci blagovne znamke bi dobili svoje prostore v upravni stavbi, odprli bi nova delovna mesta za mlade in tako še bolj razvijali svoje vsebine, ki jih želijo podati in nuditi širši javnosti.

Svoje pisarne bi dobili tudi upravljalci Centra alternativnih aktivnosti, ki bi skrbeli za nenehno bogatitev programa in dejavnosti Centra. Skrbeli bi za trženje in prodajo, ob tem pa iskali tudi nove zasebne ponudnike, ki bi s svojimi vsebinami doprinesli k smiselnemu povečanju raznovrstnosti ponudbe.

V tej stavbi bi poleg upravljalcev centra imeli na voljo svoje prostore brezplačno tudi številni lokalni deležniki oziroma socialne skupine, društva in druge neprofitne organizacije za izvajanje svojih dejavnosti. S svojim delovanjem ne bi smeli škodovati poslovanju ali kako drugače ovirati HSE in prispevati h gradnji Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje. Vsaka izmed skupin, ki bi pridobila prostore v upravni stavbi, bi pripravila pregleden načrt lastnih dejavnosti in načrt dejavnosti v dobrobit centra (dogodki, delavnice, konference, koncerti, razstave, sejmi, festivali...). Želimo, da bi društva in druge organizacije skozi celo leto soustvarjale ponudbo Centra. Vsaka skupina bi imela svojega predstavnika tudi v odboru, ki bi skrbel za delovanje in poslovanje centra, ter omogočal sooblikovanje ponudbe in simbiozo deležnikov.

Glavni cilj pri oblikovanju skupnosti v upravni stavbi je k sodelovanju povabiti takšne deležnike, ki bodo v Center alternativnih aktivnosti Trbovlje vnašali življenje ter skrbeli za njegov razvoj in napredek.

Povezali smo se z lokalnimi društvi s področja kulture, zabave, športa in tistimi, ki pokrivajo humanitarno področje. Predstavili smo jim našo vizijo izgleda in delovanja novega centra ter njihovo vlogo in prispevanje k centru. Navezali smo stik s Športnim društvom Felix, Planinskim društvom Trbovlje, Zvezo športnih društev Partizan Trbovlje, Zvezo kulturnih društev Trbovlje, Društvom za avtizem Dan, Hortikulturnim društvom Trbovlje in Klubom trboveljskih študentov – Klub B. Preostale pisarne, ki jih ne bi zapolnili, pa bi oddajali zainteresiranim podjetjem, ki bi videla potencial v povezovanju in mreženju.

5.2 Dimnik

Vizija: Dimnik je najbolj zanimiv izmed vseh objektov, hkrati pa predstavlja slovenski tehnološki spomenik in je tudi registriran v registru spomeniškega varstva.

V prostoru znotraj dimnika bi svoj prostor dobila edinstvena pivnica, ki bi predstavljala povezavo med gurmanskimi užitki, kulturo in pravim doživetjem za vse obiskovalce. Poleg pivnice pa bi bil v višjih galerijah na voljo prostor za razstave ali druge dogodke (v Prilogi 2).

Zunanost dimnika že danes vzbuja veliko zanimanje iskalcem adrenalina in športnikom, vendar so aktivnosti na njem brez dovoljenja prepovedane. Obiskovalcem Centra želimo na atraktiven in predvsem varen način ponuditi edinstveno adrenalinsko izkušnjo, ki vključuje vzpon po lestvi na vrh dimnika, vertikalni tek in base flying.

5.2.1 Pivnica

Naša rešitev: V osrčju dimnika bi v pritličnem prostoru svoje mesto našla tematsko obarvana pivnica. Pri zasnovi gostinskega obrata oziroma pivnice smo upoštevali tradicijo kraja in industrijo, ki je zaznamovala preteklost, ter ju povezali v avtentično, inovativno in smiselno celoto.

Glede na to, da se pivnica nahaja v Trbovljah, ki so nekoliko oddaljene od večjih slovenskih mest, mora biti pivnica za privabljanje obiskovalcev dovolj zanimiva, se razlikovati od drugih in ob enem obdržati sledi preteklosti kraja. Zasnova pivnice se navezuje na to, da so Trbovlje pomembno industrijsko mesto, ki prehaja v postindustrijsko obdobje. Tematsko bi bila urejena v rudarskem slogu s pridihom sodobnosti.

Krožni prostor pivnice bi v sredini zapolnjeval strežni pult, naokrog pa bi bilo postavljenih nekaj visokih lesenih miz z barskimi stoli. V pivnici bo večina opreme iz lesa in kovinskih elementov. Strežni pult in stene pivnice bodo obdane z imitacijo opek. Po stenah bodo razstavljene stare rudarske pesmi, fotografije in predmeti, nad pivnico pa bo prosojen strop, ki bo omogočal pogled proti galeriji in vrhu dimnika.

V pivnici bi poleg piva stregli tudi tradicionalne rudarske jedi, ki so značilne za Trbovlje, kot so na primer funšterc, granadirmaš in zasavska kislja juha. Hrano bi stregli na unikatnih železnih ploščah in skodelicah. Kot posebnost bi v ponudbo vključili tudi "črni" sladoled, sladico, ki se je v tujini pojavila že pred časom in hitro postala hit, v Sloveniji pa je še ne poznamo. Črna barva daje sladoledu dodatek oglja, ki se med drugim v medicini uporablja za razstrupljanje. Simpatičen črn sladoled pa poleg oglja vsebuje še kokosovo mleko in smetano, pomešano s kokosovimi kosmiči. Da se videz lepo dopolni se takšen sladoled postreže v črnem kornetu. Slika 8 je simboličen prikaz sladoleda, ki bi ga ponudili gostom.

Slika 8: Sladoled z dodatkom oglja

Vir: Parker, L., 2017

Kot potencialne najemnike prostora bi za samo promocijo in odmevnost imena centra privabili znane in v slovenskem prostoru spoštovane kuharske osebnosti. Kot enega od potencialnih najemnikov lahko izpostavimo Tomaša Javureka, s katerim smo vzpostavili stik. Le ta je zmagovalec šova Gostilna išče šefa 2015 in vodja podjetja Gouverme Thomas, hiše kulinarike, ki se nahaja v Kranju. Ti kuharji bi imeli pivnico v najemu, ali pa bi v njej prirejali tematske večere, na katere bi jih povabili kot sodelujoče kuharje. S tem bi se dvignila prepoznavnost pivnice, celotnega centra, ob enem pa bi vplivala tudi na prihod obiskovalcev.

5.2.2 Galerija

Naša rešitev: Znotraj dimnika bi v več etažah uredili sodobno galerijo. Ujeta med zidove dimnika, bi se dvigala nad pivnico na eni strani in ležala pod steklenim stropom na drugi (v prilogi 3). Galerija bi številnim slovenskim in tujim mladim ustvarjalcem zagotavljala prostor za predstavljanje njihovih del. Omogočala bi tako klasične kot tudi interaktivne razstave. Galerija bi s prepletanjem umetnosti, sodobne tehnologije in zabavnih vsebin vabila obiskovalce različnih starosti in z različnimi zanimanji. Pri razvoju galerije v srcu trboveljskega dimnika smo se za potrebe projekta povezali z Delavskim domom Trbovlje. Le ti so center novomedijske kulture na državnem in tudi mednarodnem nivoju. Delujejo na področju novomedijske umetnosti in se kot takšni povezujejo tako s slovenskimi kot tudi tujimi institucijami - University of arts and design Linz in Institute of Advanced Media Arts and Science. Delavskemu domu smo predstavili našo idejo in vizijo o Centru alternativnih aktivnosti. Pokazali so veliko zanimanje, da bi v Trbovljah zrasel center, kjer bi imeli prostor tudi za njih in njihove projekte.

Pod vodstvom Delavskega doma Trbovlje bi v galeriji potekale številne razstave. Ena bolj zanimivih bi bila zagotovo razstava del iz festivala Speculum (Priloga 4). Festival novomedijske umetnosti Speculum Artium gosti pomembna imena s področja visoke tehnologije - Hiroshi Ishiguro, Honda Robotics in druge. Festival je bil prvič izveden leta 2008 v Ljubljani, od leta 2009 naprej pa ga organizirajo v Trbovljah. Cilj festivala je humanizacija tehnologije in sprememba identitete Trbovelj iz mesta kjer so zaprte vse tovarne, v postindustrijsko identiteto novomedijskega mesta kjer nastajajo in se uresničujejo visoko tehnološke ideje s humanim obrazom.

Festival se navadno odvija v mesecu septembru, umetnine pa bi razstavljali vse do konca meseca decembra. Ostale mesece bi se v galeriji vrstile drugačne razstave kot so na primer Človek stroj, fotografske razstave povezane z industrijo in razstave številnih lokalnih ustvarjalcev (Priloga 5).

Delavski dom Trbovlje organizira tudi festival umetniškega videa Digitalbigscreen, ki predstavlja izbrane video izdelke na velikem projekcijskem platnu. Poleg tega v okviru festivala potekajo tudi simpoziji, okrogle mize in delavnice. Skupaj združujejo umetnost, znanost in tehnologijo. Omenjeni festival s svojo razsežnostjo predstavlja dober potencial za bogatenje programa Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje.

5.2.3 Adrenalinsko doživetje

Naša rešitev: Da bi trboveljski dimnik kar najbolje izkoristili pa velja uporabiti tudi njegovo sloko zunanjo stran, ki ujame pogled slehernega obiskovalca tega dela Trbovelj. Dimnik, ki se dviga 360 m visoko v nebo, je bil v preteklosti že velikokrat tarča adrenalinskih navdušencev in športnikov, ki so se bodisi z dovoljenjem ali brez njega povzpeli na vrh. To adrenalinsko doživetje, ki ga je do sedaj izkusila le peščica posameznikov, želimo narediti bolj zanimivo in bolj varno ter ga ponuditi širšemu krogu obiskovalcev. Zamislili smo si tri tovrstne adrenalinske aktivnosti: 1) varovan vzpon po lestvi na vrh dimnika, 2) vertikalni tek po dimniku navzdol in 3) base flying.

Vzpon na vrh najvišjega dimnika v Evropi bi potekal po obnovljeni lestvi in na novo napeljeni jeklenici ob lestvi ter ob navzočnosti in spremstvu izkušenega plezalca. Za varnost udeleženca bi bilo poskrbljeno z dvojnimi varovanjem in vso zaščitno plezalno opremo. Vzpon bi potekal od vznožja dimnika pa vse do ožje razgledne ploščadi tik pod vrhom. Naenkrat bi se po dimniku lahko ob spremstvu vzpenjali le posamezniki ali pa manjše skupine ljudi. Pred pričetkom vzpona bi udeležencem posredovali vsa potrebna navodila, opravili z njimi osnovno izobraževanje in naredili prikaz ukrepov ob morebitnih nevarnostih. Storitve bi se izvajala po predhodnem dogovoru in opravljenem krajšem testu osnovnih psihofizičnih sposobnosti udeleženca.

Vertikalni tek (angl. vertical running ali tudi house running) je adrenalinska aktivnost, pri kateri je vsak korak posebno doživetje. Udeleženec vpet v poseben sistem vezi hodi ali teče navzdol po navpičnih stenah stanovanjskih zgradb, stolpnic, hotelov in drugih visokih objektov.

Udeleženec, ki bi se odločil za vertikalni tek po trboveljskem dimniku, bi lahko izbral med dvema različnima višinskima točkama starta aktivnosti. Do prve startne točke na višini 160 metrov vodijo stopnice (40 m) in lestve (120 m) znotraj dimnika, do druge startne točke na višini 360 metrov pa se je od prve startne točke treba še dodatno povzpeti po plezalni lestvi na zunanji strani. Da bi bil užitek pri spustu zares odličen in povsem brezskrben, bi poskrbeli za vso potrebno opremo ter dvojno varovanje z najnaprednejšimi plezalnimi sistemi. House running bi potekal pod nadzorom in s pomočjo certificirane ter usposobljene ekipe za tovrstne adrenalinske aktivnosti. Vsak udeleženec bi bil pred spustom deležen tudi kratke priprave na spust s strokovnjakom. Vertikalni tek bi potekal ob vnaprej določenih terminih.

Slika 9: Vertikalni tek

Vertikalni tek (angl. *Vertical running* oz. *house running*)

Vir: Vertical Sports Events, 2018

Zadnja v ponudbi adrenalinskih aktivnosti na trboveljskem dimniku pa bi bila nekoliko manj znana aktivnost imenovana base flying. Base flying je ekstremno doživetje, kjer z ene izmed visokih stavb, oseba vpeta na vrvi, nekaj sekund skorajda prosto pada v globino. V začetni fazi je udeleženec privezan na posebni konstrukciji v poziciji letenja – podobno kot pri skoku s padalom (vodoravno, z obrazom navzdol), nato pa se ga prosto spusti po vrvi navzdol proti tlom, da nekaj sekund pada z veliko hitrostjo ter na koncu počasi in nežno zaustavi, da mehko pristane na tleh. Base flying pričara edinstven občutek letenja. Trenutno se to aktivnost izvaja le v Berlinu, kjer obiskovalce v globino spuščajo iz 125 metrov visokega Park Inn hotela (na sliki 10). V Trbovljah pa bi to aktivnost izvajali iz še višjega položaja in tako podaljšali tudi čas padanja ter uživanja. S tem bi ustvarili povsem unikatno adrenalinsko izkušnjo v Evropi in po svetu. Udeleženci, ki bi se za base flying odločili v Trbovljah, bi se morali najprej povzpeti po lestvi do ploščadi, kjer bi jih nato usposobljeno osebje vpelo v posebno konstrukcijo. Vsak udeleženec bi imel pred base flyingom tudi natančno pripravo na spust v globino. Tako kot vertikalni tek, bi tudi base flying potekal po vnaprej dogovorjenih terminih.

Slika 10: Base flying

Vir: Vertical Sports Events, 2018

Obiskovalcem vseh adrenalinskih doživetij bi omogočili tudi opsijsko fotografiranje in snemanje. V primeru fotografiranja bi šlo za profesionalno fotografiranje iz tal, v primeru snemanja pa bi lahko posameznik zbiral med profesionalnim snemanjem iz tal ali pa snemanjem s kamero na telesu. Fotografije in videoposnetki bi bili v digitalni obliki na voljo takoj po končani aktivnosti.

O možnostih plezanja na vrh dimnika in vertikalnem teku, smo se pogovarjali z g. Borom Pejičem iz podjetja Xsport. »Xsport organizira in ponuja različne ekstremne in adrenalinske športe ter doživetja v Sloveniji in v tujini. Pri vseh športih uporabljajo vrhunsko in najmodernejšo opremo z vsemi certifikati in registracijami. S tem si prizadevajo, da je izvedba dogodkov pri vseh športih ne le adrenalinska, ampak tudi kar najbolj varna za vse uporabnike« (Xsport, 2017). G. Boru Pejiču smo predstavili našo vizijo adrenalinskih aktivnosti na dimniku in ga povprašali o možnosti izvedbe. Čeprav podjetje Xsport že izvaja vertikalni tek s Podjunskega mostu na avstrijskem Koroškem, je bil naš sogovornik nad idejo o isti aktivnosti na trboveljskem dimniku navdušen, dodal je da je izvedba mogoča in izkazal pripravljenost za prihodnje sodelovanje.

5.3 Zgradba čistilne naprave

Vizija: Zgradba čistilne naprave je razmeroma nova, primerna predvsem za manjšo proizvodnjo. Naša vizija je, da bi v tej zgradbi našla prostor lokalna mikropivovarna. Sama pivovarna bi lahko izkoristila tudi sistem pitne vode, ki je vzpostavljen na območju TET. Z umestitvijo lokalne pivovarne v CAAT bi sam center lažje povezali z lokalno skupnostjo.

Naša rešitev: Povezali smo se z mikropivovarno Knap, ki izvira iz bližnjega Kisovca. Vizija lastnikov je preko ohranjanja izročila in dediščine ponuditi kvaliteten proizvod. Ker se mikropivovarna trenutno sooča s prostorsko stisko, je interes preselitve proizvodnje v prostore TET velik. Zavedata se, da z večjimi prostori ne bosta pridobila le na povečanju proizvodnje, temveč tudi na kvaliteti samega proizvoda.

Predstavili smo jima tudi idejo, kako razširiti poslovanje in izkoristiti znanje, ki ga posedujeta. V svoji mikropivovarni bi lahko pripravljala in vodila tečaje izdelave domačega piva.

Sama se zavedata, da je veliko ljubiteljev piva, ki bi si radi sami pripravili pivo, pa ne vedo kako se tega lotiti. S svojimi izkušnjami in nasveti bi jim lahko pomagala.

V svojo ponudbo bi lahko vključila "custom made" piva. Ideja teh piv je, da si posamezniki želijo piva z osebno noto, nimajo pa želje, interesa, časa ali pa znanja kako tako pivo proizvesti. Pivovarja bi lahko ponudila svoje znanje in svojo opremo za izdelavo piva ter bi posameznikom pripravila pivo po njihovih željah.

Svojo strast do piva pa bi pivovarja rada pokazala tudi z organizacijo sejma piv, kjer bi se združili različni mikropivovarji iz cele Slovenije in bi lahko na enem mestu ljubitelji piv spoznali različne ponudnike, ki so zaradi majhnosti velikokrat le lokalno dostopni in nepoznani širši množici. Sejem piva bi organizirala v večnamenski dvorani v nekdanji stavbi kotlovnice in turbine.

5.3.1 Pivovarna Knap

Pivovarna Knap je slovenska mikropivovarna. Svojo zamisel je ustanovitelj črpal iz zgodb, ki mu jih je stari oče pripovedoval o knapih, rudarjih, ki so zaznamovali zgodovino Zasavja. Skozi produkt si je želel ohraniti tradicijo in dediščino Knapov. Njegova ideja je najprej ugledala luč v domači kuhinji, za izdelavo testnih piv pa so se povezali s pivovarno Vizir s pomočjo katere so izdelali prva testna piva po njihovi recepturi. Tako so lahko izdelke testirali na trgu. Posebna priložnost pa je bila za podjetnika sodelovanje v oddaji Štartaj Slovenija, kjer sta s pomočjo Špara svoje izdelke predstavila širši Sloveniji. To je sprožilo večje povpraševanje in posledično večje potrebe po proizvodnji. Ker se podjetnika soočata s pomanjkanjem prostora za širitev, bi bila selitev v prostore TET rešitev tega problema.

Ponudba pivovarne Knap zavzema dva produkta, in sicer pivo Herc ter pivo Kramp.

Pivo Kramp je črno pivo s poudarjenim praženim okusom, ki spominja na skodelico kave s pridihom čokolade. V aromi je prav tako dominanten vonj kave in kakava. Telo temno rjave do praktično črne barve je v draught izvedbah prekrito z umetno ustvarjeno svetlo peno (Pivovarna Knap, 2017).

Pivo Herc je american pale ale pivo. Pitno, osvežljivo s poudarkom na sladni osnovi. Sladna aroma se prelija s kančki karamele ali celo kruhastimi vonji, hmelj pa poskrbi za sadni pridih pri katerem prevladujejo arome citrusov in cvetlic. Telo je svetlo rumene do zlate barve, vrh kozarca pa krasi srednje velika a obstojna pena (Pivovarna Knap, 2017).

Analiza konkurence

V letu 2016 je bilo v Sloveniji registriranih 64 mikropivovarn. Veliko izmed teh pivovarn pivo vari oziroma proizvaja v nomadskih (gipsy) pivovarnah, kjer se po njihovih recepturah varijo piva. Po podatkih s spletne strani pivopis je bilo [Mismas, 2017]:

- Maja 2017 je bilo v Sloveniji **64 delujočih pivovarn.**
- V letu 2016 je bilo v Sloveniji proizvedenega **109 milijonov litrov piva.**
- V letu 2016 je bilo v Slovenijo uvoženega **27 milijonov litrov piva.**
- V letu 2016 so slovenske mikropivovarne proizvedle **750.000 litrov butičnega piva.**
- V letu 2016 je bil tržni delež mikropivovarn oziroma butičnega piva **0.7%.**
- V letu 2016 so nomadske (gipsy) pivovarne predstavljale **20% butičnega piva.**
- V letu 2016 so ostale manjše pivovarne zvarile **800.000 litrov piva.**

Tudi med kraft pivi se ustvarjajo novi trendi, predvsem zaradi spremenjenih okusov in dejstva, da si potrošniki želijo vedno več novosti. V zadnjem obdobju so postala moderna kislata piva, ki nastajajo z mešano fermentacijo, bakterijami in različnimi sevi kvasovk.

Pri proizvodnji piva je najpomembnejša voda. Pri selitvi na nove lokacije se zaradi drugačnih lastnosti vode spremeni okus piva, ki ga je potrebno korigirati z dodatki.

Delež kraft piv proizvedenih v Sloveniji je 0,7 odstotkov. Kljub temu, da je ta količina zelo majhna, več kot polovica izmed 60 blagovnih znamk posluje z izgubo. Oziroma so se morale prestrukturirati. Trg kraft piv se v Sloveniji še razvija. V povprečju se v Evropi proizvede okrog 3-4 odstotke kraft piv, evropski trg pa sledi trendom, ki se pojavljajo v ZDA. Tam je trend rasti prodaje kraft piv, trenutno pa tam proizvedejo 14 odstotkov kraft piv [Klemenčič, 2017].

Vse bolj pa je v Sloveniji razširjeno tako imenovano domače pivovarstvo. S tem se širi krog potencialnih kupcev, dviguje pa se tudi poznavanje piv ter kultura pitja piva.

Slovenija je dežela z zelo bogato kulinarčno tradicijo. Kraft piva zelo dopolnjujejo to kulinarčno ponudbo, ohranjajo tradicijo ter še bolj spodbujajo kulinarčni turizem, ki je vse bolj razširjen v Sloveniji. Zaenkrat je največja ovira za še večjo rast prodaje kraft piv visoka cena, vendar se spreminjajo tudi kupne navade potrošnikov. Vse več jih je namreč pripravljenih plačati višjo ceno za kakovostno ter posebno pivo. Dejstvo pa ostaja, da boso pivovarji morali poiskati tudi nove kupce, take, ki se trenutno še ne zanimajo za kraft piva. To bodo lahko dosegli z nekaterimi novimi poslovnimi usmeritvami, predvsem z lokalno povezanimi zgodbami, višjecenovnimi produkti ter pubovsko orientiranimi pivovarnami.

Slovenske mikropivovarne delimo na tri vrste:

- Butične mikropivovarne: tako imenovane kraft pivovarne. Varijo kakovostna piva iz najboljših surovin. Pivo prodajajo po lokalih in trgovinah.
- Nomadske mikropivovarne: nimajo lastne pivovarne, pivo varijo v drugih pivovarnah.
- Gostilniške pivovarne: pivo varijo za potrebe lastne gostilne oziroma pivnice.

Tabela 3: Slovenske mikropivovarne

Butične mikropivovarne	Gostilniške pivovarne	Nomadske pivovarne
Pivovarna Pelicon	Pivovarna Rokovnjač	Varissh
Humanfish	Kranjska pivovarna	Brew Revolt
Carniola Brewery	Pivovarna Kotar	Pivovarna Knap
Pivovarna Reservoir Dogs	Pivovarna Diavolo	Pivovarna Bru Kru
Tektonik kraft pivovarna	Pivovarna Zupanič	Mammut
Pivovarna Hopsbrew	Adam Ravbar	
Golden Gold Brewing	Pivnica in restavracija Emonec	
Loo-Blah-Nah	Pivovarna Flora	
Kaki Kraft	Pivovarna Gala In	
Pivovarna Hopster	Pivovarna Gastro	
Pivovarna APE	Pivovarna Haler	
Crazy Duck Brewery	Kratochwill pivovarna	
Pivovarna Valjhun	Pivovarna Lipnik	
Pivovarna Lobik	Pivovarna Mahnič	
Pivovarna Lampelj	Pivovarna Mister	
Pivovarna Mali Grad	Pivovarna Makšar	
Pivovarna Lintvern	Pivovarna Kitcher	
Pivovarna Vizir	Pivovarna San Nicolo	
Frizi Beer Kraft pivovarna	Pivovarna Štajerc	
Pivovarna Kralj	Pivovarna Volk Turjaški	
Barut Brewing	Stara hruška	
Maister Brewery	Center kulinarike in turizma- Kult 316	
Pivovarna Ressel	Domača pivovarna pod Menino	
	Fabrika piva	
	Beerkinka	
	Mala pivovarna Kajtimar	
	Pivovarna Pogis	

Vir: Pivopis, Slovenske pivovarne, 2018

Novejše pivovarne se osredotočajo na prodajo po celotni Sloveniji. Pivovarne proizvajajo predvsem tip IPA (Indian Pale Ale).

Koristi

Mikropivovarna, ki bi delovala na lokaciji TET bi v prvi vrsti dobro služila tamkajšnjima prebivalcema, ki sta lastnika pivovarne Knap. Omogočila bi jima namreč rešitev problema s prostorom in tako tudi njuno nadaljnje poslovanje. Pivovarna bi postala družabni kraj, kjer bi se obiskovalci (tujci in prebivalci) lahko družili in sprostili ob dobrem domačem pivu. Pivovarna, ki jo vodita lokalna prebivalca je dobra izhodiščna točka tudi za dvig zavedanja o domačih izdelkih. Ljudje danes cenijo domačnost zato menimo, da bo njuno poslovanje uspešno.

Skupaj z odprtjem pivovarne bi se seveda sprostila tudi kakšna nova delovna mesta, ki jih v regiji Zasavje primanjkuje. Vsaka nova dejavnost, ki bo oziroma je prisotna na tej lokaciji bo pomembno prispevala k razvoju regije in občanov. Sama pivovarna bo postala družabni kraj, ki ne onesnažuje okolja in ne moti okoljskega miru. Tako se bo prebivalcem tamkajšnjega okrožja vsaj deloma povrnila onesnaženost okolja in jim zbudila in povrnila zaupanje v nove dejavnosti. Ker bodo v novih aktivnostih videli prednost, se bodo tudi sami lahko povezovali in soustvarjali vrednost za okolje in družbo. V pivovarni bodo tako uporabniki sami oblikovali pivo po svojem okusu, to pa seveda dodaja vrednost k uporabniški izkušnji.

5.4 Kotlovnica

Vizija: Kotlovnica je največja izmed stavb znotraj 4. bloka TET. Razdeljena je na dva dela, ki sta med seboj ločena z zidom. Oba dela sta zelo prostorna in svetla. V prostorih se še iz časov delovanja nahajajo industrijski elementi, ki bi jih bilo potrebno odstraniti in prostor povsem renovirati. V desni polovici se nahaja »most«, na katerem je nameščena turbina. To prostor navidezno zmanjša, zato bi ga bilo smiselno odstraniti. V velikosti prostora smo že takoj na začetku zaznali potencial za prirejanje večjih koncertov. Ker pa to še ni uveljavljeno koncertno prizorišče, od začetka še ne moremo pričakovati velikega interesa zato samo s to dejavnostjo najverjetneje ne bi zapolnili dogajanja skozi celo leto. Zato smo se odločili, da bo prostor služil kot nekakšna večnamenska dvorana v kateri se bodo lahko skozi celo leto izvajali različni dogodki, od koncertov, predavanj, konferenc ipd. Poleg tega pa bi v dvorano umestili tudi »indoor skate park«, ki bi dogajanje še dodatno popestril.

Naša rešitev: Prostore bi bilo najprej potrebno sprazniti ter jih obnoviti. Zamenjati bi bilo potrebno okna, vrata, prebeliti zidove, obnoviti talne površine, napeljati električno in vodovodno napeljavo ter poskrbeti za sanitarije. Ključno pri tem je, da ohranimo star, industrijski videz prostorov. Celoten prostor zgradbe bi bil v osnovi skate park.

V primeru dogodkov, bi glede na zahteve en del parka spremenili v prizorišče, v drugega pa bi začasno namestili ostale objekte. Oder bi bil premičen, da bi ga lahko glede na tip dogodka postavljali na različna mesta v dvorani.

Del elementov za skate park bi bil fiksen, npr. rampe na strani dvorane, ker ne bi ovirale dogajanja v dvorani. Ostali elementi, kot so na primer drogi in »boxi« bi bili premični in bi jih lahko umaknili v drugi del dvorane, ko bi potrebovali prostor za koncerte.

Pri oblikovanju rešitve smo izhajali iz tega, da je v Zasavju zelo razvita »punk« scena, poleg tega se na tem območju prisotne večletne pobude za izgradnjo skate parka. Primerne infrastrukture za izvajanje večjih koncertov ali za skejtanje ni. Že v splošnem pa v Zasavju ni veliko dogajanja za mlade, zato bi jim z večnamenskim prostorom in celotnim centrom ponudili prostor za druženje in zabavo.

V dvorani bi se tekom leta odvijali različni dogodki. Enkrat letno bi organizirali glasbeni festival, ki bi trajal 2-3 dni. To bi bil tudi največji dogodek leta, in bi se vsako leto ponavljal. Festival bi se osredotočal predvsem na rock in alternativne zvrsti glasbe. Mesečno bi organizirali različne koncerte. Nekajkrat na leto bi se v dvorani odvijale različne konference in predavanja, od tega 1-2x letno konference TEDx. Na tedenski ravni pa bi v dvorani potekali dogodki pod okriljem društev iz upravne stavbe. Da bi idejo povezali še s čistilno napravo v kateri se bo nahajala mikropivovarna, bi 1x na leto organizirali festival piva na katerem bi se predstavili pivovarji iz celotne Slovenije. Ker se bo v dvorani nahajal tudi skatepark bi v dvorani 1x letno organizirali tekmovanje v skejtanju. Okvirni koledar dogodkov si lahko ogledate v prilogi 6.

Deležniki: Dvorano bi lahko koristili 2 skupini deležnikov. Zunanji organizatorji dogodkov, ki bi morali za uporabo dvorane plačati določeno najemnino, dvorano pa bi lahko koristili tudi uporabniki prostorov v upravni stavbi, to so predvsem različna društva. Ta bi lahko dvorano uporabljala brezplačno, vendar z določenimi omejitvami, na primer: omejeno število ur uporabe na mesec, nezmožnost uporabe ob najboljših terminih ipd.

2 potencialna deležnika s katerima smo bili v kontaktu sta TEDxLjubljana in agencija GIG (v prilogi 7 in 8).

TEDx Ljubljana organizira neodvisne dogodke po licenci neprofitne organizacije TED. V prvi vrsti bi morali pridobiti to licenco, če bi želeli organizirati svoje dogodke. Lahko bi jo poimenovali TEDxHSE ali TEDxTET. Večnamenska dvorana bi bila za izvedbo tovrstnega dogodka več kot primerna saj za manjše dogodke vedno iščejo posebne dvorane, ki so vezani na tamkajšnjo skupnost. Če bi organizirali takšen dogodek bi ga Zasavčani vsekakor vzeli za svojega. Menijo, da potencial v Sloveniji za takšne dogodke obstaja, saj takšnih dogodkov primanjkuje. Seveda pa se ga je treba lotiti na pravi način in ljudi seznaniti s konceptom dogodka in njegovo vsebino. Glede na njihove izkušnje so takšni dogodki v manjših lokalnih skupnostih še bolj sprejeti zato absolutno podpirajo potencialno organizacijo dogodka v prihodnosti. Obenem pa pravijo tudi, da bi bil sam prostor zanimiv za potencialne udeležence izven Zasavja, saj je dober razlog da obišejo nekaj novega. Ključna je izbira kakovostnih govornikov in vsebin saj lahko s tem tekom let ustvarimo prepoznavno blagovno znamko.

Agencija GIG, ki organizira koncerte po vsej Sloveniji bi bila prav tako pripravljena na sodelovanje saj želijo postati najbolj priljubljena agencija v Sloveniji. Najpomembnejše pri organizaciji koncertov je izbira kakovostnih glasbenikov saj le ti privabijo več obiskovalcev, tudi iz oddaljenih krajev. Zato mora biti to naša glavna prioriteta program, saj bo le ta v našo dvorano poleg lokalnega prebivalstva pripeljal tudi ostale prebivalce Slovenije. Če bomo skozi leta ustvarjali kakovosten program bomo s tem povečali prepoznavnost lokacije in dvignili ugled na podoben nivo kot ga je imela npr. Ambasada Gavioli. Temelj vsakega koncerta pa je tudi tehnična predpriprava. Poskrbeti bo potrebno za kakovostno ozvočenje, razsvetljava in odrsko konstrukcijo.

Analiza konkurence

V Sloveniji je bilo v letu 2015 organiziranih 649 rock koncertov. Koncerte pa v splošnem obiskuje skoraj tretjina prebivalcev Slovenije. Največ obiskovalcev (49%) je iz starostne skupine 16-24 let. Med obiskovalci je največ dijakov in študentov (53 %), sledijo pa zaposleni in samozaposleni (SURIS, 2017).

Analizo konkurence smo najprej razdelili glede na dejavnost, analizirali smo torej neposredne konkurente na področju prirejanja koncertov in drugi prireditelji ter na področju skate parkov. Znotraj vsake posamezne dejavnosti smo jih razdelili še geografsko, na Zasavsko regijo in celotno Slovenijo.

5.4.1 Večnamenska dvorana

Zasavje ne premore nobene prireditvene oziroma koncertne dvorane, ki bi bila namenjena izključno prirejanju koncertov in bi bila za to tudi primerno opremljena in imela dovolj velike kapacitete. V Trbovljah se večji koncerti odvijajo v športni dvorani Polaj, ki je primarno namenjena športnim aktivnostim in jo je potrebno za vsak dogodek posebej pripraviti (položiti zaščito za parket, postaviti oder, namestiti ozvočenje in razsvetljava). Manjši koncerti pa se odvijajo tudi v Domu svobode in mladinskem centru, ki nimata fiksne postavitve stolov zato lahko sprejmeta več ljudi, kot pa na primer Delavski dom Trbovlje, kjer so sedišča fiksna. Enako velja tudi za sosednji občini, kjer bi nam glavno konkurenco predstavljali športna dvorana Zagorje, ki je precej manjša od trboveljske ter delavski dom v Zagorju in Hrastniku, kjer pa smo zopet omejeni s fiksnim sedežnim redom.

Slovenija. Ljubiteljem glasbe so na voljo številne koncertne dvorane in tudi ostali objekti, kot so športne dvorane, ki se lahko preuredijo za namene prirejanja koncertov. Najbolj ugodne lokacije dvoran se nahajajo v Ljubljani in Celju. Med najbolj znanimi so Kino Šiška, Gala Hala, ki ju lahko tudi najlažje povežemo s punk sceno. Zelo popularne pa so tudi Križanke, Hala Tivoli, športna dvorana Stožice, gospodarsko razstavišče in dvorana Golovec v Celju.

5.4.2 Skate park Zasavje

Že več let so tu prisotne pobude za izgradnjo indoor skate parka, prave infrastrukture za mlade urbane športnike pa na tem območju ni. V zgornjih Trbovljah se sicer nahaja manjši zunanji skate park, ki pa je trenutno zanemarjen in zapuščen. Urejajo ga mladi sami. Manjši skate park se nahaja tudi v Zagorju ob nogometnem igrišču Proletarc.

Skateparki po Sloveniji

Skupno je po celotni Sloveniji razpršenih 19 skate parkov, od tega so kar 3 v Ljubljani. Skate park ROG in Urban roof sta celo notranja skate parka. Ostali skate parki se nahajajo v Kopru, Škofji Loki, Idriji, Lescah, Bohinju, Novi Gorici ; Križevcih, Kranju, Sežani, Vranskem, Mozirju, Slovenskih Konicah, Celju, Velenju, Mariboru in Mirni.

Koristi

Večnamenski prostor bo torej namenjen različnim koncertom, kjer se bodo ljudje lahko sprostili in prisluhnili svojim najljubšim izvajalcem. Hkrati se bodo tu lahko dogajali različni dogodki, ki bodo privabljali obiskovalce. Ker je lokacija dovolj oddaljena od mesta je velik plus tudi to, da koncerti in prireditve ne bodo motile občanov in njihovega miru. Znotraj dvorane pa je predviden tudi "indoor" skate park. Vse skupaj je dobro izhodišče za regijo Zasavja kot celoto, saj bo v primeru dobrih koncertov in prireditev tudi obiskanost visoka. Le-ta bi lahko pomenila večji razvoj regije, saj bi postala bolj poznana in obiskana. Na dolgi rok je to dobro tudi za Trbovlje, saj se nahaja nedaleč stran od omenjene lokacije. Postali bi lahko turistično bolj zanimivo mesto, ki bo privabljalo tuje obiskovalce pa tudi domače. Posledično bi se njihova potrošnja povečala in tako doprinesla k razvoju mesta in regije. Mesto Trbovlje se sooča s številnimi težavami, ki pa bi jih bilo mogoče rešiti z večjimi prihodki. Uredili bi lahko mestne površine, ceste in stavbe, ki trenutno niso v najboljšem stanju.

Ker se trenutno v Zasavju ne dogaja ravno veliko, bi večnamenska dvorana lahko predstavljala dober izhod iz vsakdanjosti. Ljudje bi se lahko ob koncih tedna sprostili, družili med sabo, predvsem pa pobegnili od vsakodnevnega stresa in dela. Koncerti in prireditve bi bili priložnost tudi za nova delovna mesta, ki jih v regiji že tako primanjkuje. Vsaka nova dejavnost v tej regiji bi doprinesla k večjemu blagostanju občanov, saj bi marsikdo od njih tu našel svoje delovno mesto in priložnost za osebni razvoj. Tudi mladim v regiji bi odprtje takšne dvorane veliko pomenilo. V Trbovljah je moč najti mladinsko društvo, kjer se mladi zbirajo, vendar pa to ni dovolj. Odprtje in uporaba dvorane bi omogočila nov prostor, kjer bi se mladi zbirali. Tudi Indoor skate park bi mladim pomenil ogromno, saj so bili že do sedaj podani predlogi za takšen park, vendar pa se ni še nič spremenilo na tem področju. Odprtje indoor skate parka bi tako omogočil potrditev podanih predlogov hkrati pa bi mladim prinesel kvalitetno preživljanje prostega časa.

6. KORISTI ZA DELEŽNIKE

6.1 Koristi za HSE

6.1.1 Generiranje prihodkov

Ena izmed temeljnih koristi, ki jih prinaša projekt dodatne namembnosti prostorov nekdanjega TET-a je generiranje prihodkov, ki bi sledili z naslova najemnih pogodb sklenjenih z najemniki posameznih stavb oziroma prostorov in prodanih kart za adrenalinska doživetja, tečaje in druge dogodke.

6.1.2 Dvig ugleda

Z razvojem centra, si bo podjetje dvignilo ugled s strani lokalne skupnosti. Skozi analize smo namreč ugotovili, da v lokalni skupnosti, TET nima pozitivnega ugleda. Slednje je posledica predvsem izgube delovnih mest zaradi prenehanja delovanja elektrarne, kar je še dodatno poslabšalo socialne razmere v občini oziroma regiji. Prav tako pa TET, občani povezujejo tudi z negativnim vplivom na okolje in posledično na zdravje. Z namenom premostitve negativnega ugleda TET-a v občini je projekt zasnovan tako, da v ospredje postavlja koristi občanov, predvsem pa upošteva okoljevarstveni vidik, saj je slednje v občini občutljiva tema. Z aktivnostmi, ki jih zajema projekt, bi ponudili koristi lokalni skupnosti z namenom izboljšati zaznavo podjetja in same blagovne znamke v občini oziroma celotni regiji.

6.1.3 Diverzifikacija dejavnosti

Z diverzifikacijo bi sedanji dejavnosti dodali nove, ki se bistveno razlikujejo od energetike, zadovoljujejo povsem druge potrebe, s tem privabljajo povsem druge skupine odjemalcev ter omogočajo vstop na nove trge. Pri tem je potrebno opozoriti, da rast z diverzifikacijo predstavlja tudi tveganje, saj gre v primeru HSE-ja za nove in s tem nepoznane dejavnosti, ki se od dosedanjih močno razlikujejo tako pri sami namembnosti, naravi dejavnosti, ciljnih segmentih kot tudi trženjskih aktivnosti. Z namenom zmanjšanja tveganje zato predlagamo sodelovanje z različnimi deležniki, ki imajo znanje ter izkušnje s področja predlaganih dejavnosti in ki bi sami poskrbeli za planiranje ter izvajanje posameznih aktivnosti. S tem bi bil HSE zgolj povezovalni člen med ponudniki storitev in odjemalci, a vendar ključen deležnik saj bi z oddajanjem prostorov ter kot idejni pobudnik omogočil samo izvedbo projekta. Z diverzifikacijo dejavnosti bi vstopili na nov trg, dosegli povsem drug profil odjemalcev ter razširi poznavanje blagovne znamke.

6.2 Koristi za lokalno skupnost

6.2.1 Nova delovna mesta

Z zagonom centra v Trbovljah bo nastala potreba po novih delovnih mestih. Med iskanimi profili bodo različni poklici kot na primer natakar, kuhar, osebe za različna administrativna dela v centru, receptorji, koordinatorji aktivnosti, učitelji različnih tečajev in drugi. Predvidevamo, da se bo zaradi odprtja CAAT-a zmanjšala brezposelnost v zasavski regiji, prav tako pa bo migracija mladih ljudi iz regije manjša.

6.2.2 Novo družbeno in zabavno središče v regiji

Človek je družbeno bitje in ljudje potrebujemo drug drugega. Zato poleg bivalnega in delovnega prostora potrebujemo tudi skupne prostore, v katerih se neobremenjeno srečujemo, spoznavamo in oblikujemo skupne vrednote, brez katerih ni skupnosti. Sodoben način življenja vpliva na to, da živimo vedno bolj odtujeno in da imamo vedno manj časa drug za drugega. Ljudje tožijo o osamljenosti, govori se o pomanjkanju solidarnosti in skupnih vrednot (Dovolj za vse, 2017). CAAT bi ponujal prav to – druženje in zabavo ter spoznavanje novih ljudi in učenje novih spretnosti. V regijo bi vnesel svežino na področjih kulture, športa, zabave in izobraževanja.

6.2.3 Povečanje blaginje na račun turizma

Lokalni prebivalci so mnenja, da turizem pomaga pri izboljševanju lokalne identitete, kulture in dediščine destinacije. Znano in dokazano je, da turizem vpliva na življenje lokalnih prebivalcev, in sicer pomaga pri ohranjanju in izboljševanju kakovosti življenja na destinaciji. V našem primeru lahko govorimo tako o občini Trbovlje, kot tudi širši zasavski regiji in Sloveniji. To za seboj posledično potegne tudi zvišanje družbene blaginje in prihodkov lokalnega prebivalstva.

7. CILJI PROJEKTA

7.1 Finančni cilji

- v letu 2019 povečati prihodke za 10 % na letni ravni,
- pokritje investicije v roku 5,6 let,
- 150.000 € prihodkov v 1. letnem kvartalu po odprtju Centra

7.2 Poslovni cilji

- v enem letu delovanja centra doseči število obiskovalcev centra enako 20.000,
- v enem letu delovanja centra doseči število rednih obiskovalcev na tedenski ravni enako 100,
- v roku dveh let privabiti vsaj dva investitorja, ki bi vložila v nadaljnji razvoj centra ter investirala 200.000 €.

7.3 Trženjski cilji

- povečati ugled podjetja v Zasavski regiji - doseči da bo vsak tretji občan imel pozitivno mnenje o TET-u v roku enega leta od začetka delovanja centra ter vsak drugi občan po dveh letih delovanja centra,
- doseči vsaj pet objav v tiskanih medijih ob odprtju centra,
- doseči vsaj deset objav na spletnih medijih ob odprtju centra,
- ustvariti profil za center na družbenih omrežjih Instagram in Facebook ter doseči število sledilcev v vrednosti 10.000 v prvem letu delovanja centra.

8. FINANČNA ANALIZA

8.1 Ocena stroškov in prihodkov

Izdelali smo inkrementalno analizo, pri kateri smo ocenili dodatne koristi in dodatne stroške, ki nastanejo z vzpostavitvijo Centra alternativnih aktivnosti Trbovlje. Najprej smo ocenili stroške, ki nastanejo pri prenovi vsakega posameznega objekta, v katerem želimo izvajati določene dejavnosti. Vsota vseh stroškov je podana v Tabeli 9: Skupni začetni stroški in predstavlja potrebno začetno investicijo. Dodatne koristi pa smo ocenili na podlagi vrednotenja vseh aktivnosti prisotnih v Centru.

Tabela 4: Začetni stroški - dimnik

ZAČETNI STROŠKI	
Dimnik	
ZUNANJOST	
Obnova ometa	100.000 eur
Obnova plezalne lestve	40.000 eur
Vertical running oprema*	10.000 eur
Ureditev okolice (klopi, ploščadi, drevesa, pitnik, igrala) – skupno za Center	10.000 eur
NOTRANJOST	
Oprema gostinstva**	50.000 eur
Osvetlitev	10.000 eur
Prezračevalni sistem	10.000 eur
Izgradnja galerije***	250.000 eur
Obnova (tla, stene, električne in vodovodne inštalacije ipd.)	280.000 eur (500 eur/m ²)

*vključuje pritrdilne vijake v steno dimnika (+ delo), pripomočke za varovanje, vrvi in osebno opremo

**vključuje točilni pult s hladilnimi napravami, delovne pulte, mize in stole, drobni inventar in ostalo opremo

***vključuje delo in material

Tabela 5: Začetni stroški - upravna stavba

ZAČETNI STROŠKI	
Upravna stavba	
ZUNANJOST	
Tehnična popravila	5.000 eur
Ureditev okolice (klopi, ploščadi, drevesa, pitnik, igrala) – skupno za Center	10.000 eur
NOTRANJOST	
Pisarniška oprema*	40.000 eur
Tehnična popravila	10.000 eur

*vključuje mize, stole, omare in svetila

Tabela 6: Začetni stroški - kotlovnica

ZAČETNI STROŠKI	
Kotlovnica	
ZUNANJOST	
Ureditev okolice (klopi, ploščadi, drevesa, pitnik, igrala) – skupno za Center	10.000 eur
NOTRANJOST	
Obnova (tla, stene, električne in vodovodne inštalacije ipd.)	1.100.000 eur (500 eur/m ²)
Elementi za indoor skate park	30.000 eur
Konstrukcija za oder	700 eur
Ozvočenje	100.000 eur
Razsvetljava	18.000 eur
Ostala oprema (stoli ipd.)	5.000 eur

Tabela 7: Začetni stroški - Čistilni blok

ZAČETNI STROŠKI	
Čistilna blok	
ZUNANJOST	
Ureditev okolice (klopi, ploščadi, drevesa, pitnik, igrala) – skupno za Center	10.000 eur
NOTRANJOST	
Obnova (tla, stene, električne in vodovodne inštalacije ipd.)	450.000 eur (500 eur/m ²)

Tabela 8: Fiksni stroški

FIKSNI STROŠKI	
Strošek vzdrževanja Centra (na mesec)*	2.500 eur
Stroški trženja (v obdobju pred odprtjem)**	30.000 eur

*vključuje delo in material

**del začetne investicije, kasneje se krijejo iz bruto dobička Centra

Tabela 9: Skupni začetni stroški

SKUPNI ZAČETNI STROŠKI

Center alternativnih aktivnosti Trbovlje	2.548.700 eur
--	---------------

Tabela 10: Skupni prihodki

SKUPNI PRIHODKI

Najemnina večnamenska dvorana (1100 m ²)	4000 eur/koncert, 2000 eur/konferenca, 1000 eur/ostali dogodki nepridobitnih org., skate park 40 eur/h
Najemnina pivovarna	1.000 eur/mesec, Tečaj 50 eur/udeleženec
Najemnina pivnica (110 m ²)	1.500 eur/mesec
Najemnina galerija (300 m ²)	150 eur/razstavni dan
Adrenalinsko doživetje	70 eur/udeleženec

8.2 Optimističen in pesimističen scenarij toka prihodkov

Optimističen scenarij

H1: Center alternativnih aktivnosti v 1 letu obiše 20.000 obiskovalcev.

Tabela 11: Tok prihodkov - optimističen scenarij

Dejavnik	Prihodki (v evrih) na leto
2.000 udeležencev adrenalinskih doživetij/leto	140.000
310 razstavnih dni	46.500
12-mesečni najem pivnice	18.000
4 koncerti/mesec	192.000
1 festival (3 dnevni)/leto	2.000
4 konference/leto	8.000
12 ostalih dogodkov/leto	12.000
16 ur najema skate parka/mesec	7.680
12-mesečni najem pivovarne	12.000
180 udeležencev tečajev/leto	9.000
SKUPAJ	447.180

Glede na letne prihodke v višini 447.180 eur po optimističnem scenariju, bi se začetna investicija, ki znaša 2.518.700 eur pokrila v 5,6 letih.

Pesimističen scenarij

H2: Center alternativnih aktivnosti v 1 letu obišče 5.000 obiskovalcev.

Tabela 12: Tok prihodkov - pesimističen scenarij

Dejavnik	Prihodki (v evrih) na leto
500 udeležencev adrenalinskih doživetij	35.000
75 razstavnih dni	11.250
6-mesečni najem pivnice	9.000
2 koncerta/mesec	96.000
2 konferenci/leto	4.000
6 ostalih dogodkov/leto	6.000
8 ur najema skate parka/mesec	3.840
90 udeležencev tečajev/leto	4.500
SKUPAJ	169.590

Glede na letne prihodke v višini 169.590 eur po pesimističnem scenariju, bi se začetna investicija, ki znaša 2.518.700 eur pokrila v 14,8 letih.

9. STRATEGIJA TRŽENJA

9.1 Storitev

Storitve centra CAAT bi na začetku ločili v več vsebinskih sklopov (adrenalin, gurman in umetnik), ki bi jih ponujali v kompletih, hkrati pa bi, v kasnejših fazah razvoja centra, bile na voljo tudi kombinirane vstopnice, kjer bi si kupec sam izbral poljubne aktivnosti. Obiskovalci bi lahko v kompletu Adrenalin zakupili dostop do ene izmed adrenalinskih aktivnosti (ob primernem varnostnem nadzoru strokovnjakov zaposlenih v CAAT) poleg pa bi bilo še vključeno kosilo po prej določeni vrednosti. Komplet Gurman bi vseboval ogled pivnice ter posebno pokušino piva, po ogledu pa še kosilo, ki bi vsebovalo 3 hode z avtohtonimi rudarskimi jedmi. V sklopu kompleta vstopnic Umetnik bi si bilo mogoče ogledati razstavo, ki bi bila takrat na sporedu ter bi vsebovalo še kosilo s tremi hodi avtohtonih rudarskih jedi. Kot je bilo že omenjeno zgoraj bi kasneje bile na voljo tudi kombinirane vstopnice, ki bi bile prilagojene porabnikovi želji (*»Make your own CAAT experience«*), na voljo pa bi bile tudi vstopnice za samo posamezne dele centra CAAT, saj bi s tem nazaj privabili tudi tiste, ki so že preizkusili komplet (predvsem Adrenalin), pa si želijo doživeti še druge aktivnosti omenjenega kompleta. Različna društva zadolžena za eno izmed dejavnosti v centru, bi izvajala različne tečaje (tečaj pivovarstva, začetni tečaji ali samo ura skejtanja, parkour-a). Ta bi na mestu samem prodajala vstopnice za zgoraj omenjene tečaje in vstopnice za uporabo samega prostora za že izkušene porabnike.

Do pivnice in njene kulinarične ponudbe bi omogočili dostop vsem (ne samo kupcem kompletov doživetij in vstopnic za katerokoli drugo aktivnost v centru), saj moramo za dobro delovanje CAAT skupnosti to nujno omogočiti.

9.2 Cena

Cene ponujenih kompletov izdelkov bi rangirale po različnih cenah:

- Paket Adrenalin: 80€/osebo
- Paket Gurman: 60€/osebo
- Paket Umetnik: 40€/osebo

Cene posameznih vstopnic:

- »Sam svoj pivovar« (izdelava lastnega piva): 50 €/osebo
- Drugi tečaji v večnamenski dvorani: 40 €/osebo
- Vstopnice v prostore večnamenske dvorane, skate park: 40 €/uro
- Vstopnice za posamezna adrenalinska doživetja na dimniku: 70 €/osebo

9.3 Trženjske poti

Prodaja kompletov in drugih vstopnic se bo izvajala na spletni strani centra in na samem mestu. Predvidevamo, da lahko svoje komplete vstopnic prodajamo tudi v večjih trgovinskih centrih po Sloveniji (npr. Interspar, Mercator centri), kot to sedaj počneta Selectbox in Zvezdar ter v trgovinah specializiranih ponudnikov daril (Hiša Daril, ki imajo svoje trgovine po vsej Sloveniji). Naše komplete vstopnic bi lahko tudi prodajali na spletni strani Slovenske turistične organizacije, ki poleg splošnih informacij nudi tudi nakup različnih kompletov doživetij in bivanj po Sloveniji. Poleg kompletov, ki bi bila distribuirana po že zgoraj omenjenih distribucijskih kanalih, bi društva, ki bi redno izvajala svoje aktivnosti na lokaciji CAAT, eden izmed distribucijskih kanalov za širjenje ponudbe centra in aktivnosti v njem. Društva bi z rednim izvajanjem aktivnosti na lokaciji, pridobila dovoljenje za delovanje v upravni stavbi centra.

9.4 Trženjsko komuniciranje

Center CAAT bi za komuniciranje uporabljal komunikacijska orodja kot so spletna stran in družbena omrežja (Facebook, Twitter in Instagram), kjer bi se organizirale različne nagradne igre, ki bi privabljale obiskovalce. Ker predstavlja CAAT nov projekt, bi morali za razširjanje prepoznavnosti izbrati različne ambasadorje centra (poleg že obstoječih predstavnikov podjetij pivovarne in njihovih ambasadorjev), bi za adrenalinski del centra izbrali osebo, ki je po možnosti lokalna osebnost in se ukvarja z enim izmed adrenalinskih športov (trenutno, gurmanski del bi zastopal Tomaš Javurek, ki je zmagovalec popularnega resničnostnega šova Gostilna išče šefa v letu 2015). Za promocijo naših aktivnosti, bi se povezali z TIC Zasavje, ki bi svojim obiskovalcem ob obisku priporočili CAAT, in pa s Slovensko turistično organizacijo (BZ I Feel Slovenija). Glede na to, da smo pod distribucijo omenili tudi večje trgovske centre in specializirane trgovine za darila, bi bilo dobro, da na teh mestih izvajamo različne predstavitve paketov. Center bi moral izkoristiti tudi promocijo na turističnih sejmih v Sloveniji in svetu (npr. Sejem Alpe Adria).

Za razvoj centra in zagotavljanje stalne kakovosti bi bilo dobro tudi ustanoviti profil za center na spletni strani Yelp in/ali TripAdvisor.

10. PLAN REALIZACIJE

10.1 Plan realizacije prioritarnih aktivnosti

Tabela 13: Plan realizacije po kvartalnih

Aktivnosti po kvartalnih	2018				2019			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Oblikovanje projektne ekipe, ki bo vodila celotno prenovo centra ter kasneje koordinirala delovanje centra kot celote	■							
Kontaktiranje potencialnih deležnikov z namenom predstavitve projekta in potencialnega sodelovanja		■						
Podpis pogodbe o sodelovanju z deležniki			■					
Urejanje in prenova prostorov				■	■	■		
Testiranje delovanja centra s prvimi uporabniki						■		
Otvoritveni dogodek							■	
Iskanje potencialnih investitorjev za nadgradnjo centra								■

10.2 Plan realizacije podpornih aktivnosti

10.2.1 Faza: V času renovacije objektov oziroma vzpostavitve centra

Aktivnosti:

- zbiranje foto in video materiala prenove centra za uporabo v različnih medijih,
- zagotovitev medijske pokritosti prenove centra - ustvarjanje zavedanja prenove centra,
- vzpostavitev spletne podobe centra (oblikovanje spletne strani, priprava Facebook in Instagram profila),
- zasnova otvoritvenega dogodka,
- potrditev plana aktivnosti za prvo leto delovanje centra.

10.2.2 Faza: Vzpostavitev centra, pred odprtjem

Aktivnosti:

- priprava na otvoritveni dogodek,
- priprava predstavitvenega videa in promo-materiala,
- priprava objav na socialnih omrežjih.

10.2.3 Faza: Po odprtju centra

Aktivnosti:

- izvedba otvoritvenega dogodka,
- vzdrževanje spletne podobe,
- spodbujanje deljenja mnenj na socialnih omrežjih,
- koordiniranje centra kot celote.

SKLEP

V projektni nalogi smo želeli zasnovati in oblikovati koncept, ki je drugačen in se razlikuje od preteklih dejavnosti, ki so se izvajale na tej lokaciji. Želeli smo ponuditi rešitev, ki je vredna razmisleka in ima velik bodoči potencial. Pri iskanju rešitve smo zasledovali sodobne smernice podobnih preoblikovanj industrijskih objektov v tujini. Upoštevali smo vse omejitve, potrebe in želje deležnikov.

Na podlagi opravljenih analiz in raziskav smo ugotovili, da na lokaciji nekdanje Termoelektrarne Trbovlje ni primerno zasnovati industrije, ki bi zopet obremenila tako družbo HSE kot lokalno prebivalstvo. Bolj smiselno je ponuditi rešitev, ki je zanimiva za vse deležnike, tako za prebivalce Trbovelj in celotnega Zasavja ter za druge obiskovalce, kot tudi za družbo HSE. Center alternativnih aktivnosti je odlična rešitev, saj predstavlja dober kompromis in prinaša koristi vsem deležnikom. Rešitev, ki jo predlagamo bi reševala problema brezposelnosti in stagnacije v Zasavju. Poleg tega pa bi center s svojo široko ponudbo dogodkov in aktivnosti privabljal tako mlajše kot starejše generacije ter omogočal razvoj novih lokalnih idej in aktivnosti. Center alternativnih aktivnosti Trbovlje bi ponujal razvoj dejavnosti na področju kulture, izobrazbe, zabave in športa. Družba HSE bi z odprtjem Centra prispevala k razvoju širše regije in si znova pridobila zaupanje ljudi.

Po naših predvidevanjih bi se začetna investicija v Center povrnila v petih letih in pol. Vsi zadani cilji pa so ob ekonomičnem in transparentnem razvoju povsem dosegljivi in uresničljivi. Verjamemo, da lahko Center alternativnih aktivnosti Trbovlje prinese veliko svežine v slovenski prostor in postavi dober zgled za vse podobne izzive v prihodnosti.

VIRI IN LITERATURA

- 1) Google maps. Pot od železniške postaje do termoelektrarne. Najdeno dne 7. decembra 2017, na spletnem naslovu <https://www.google.si/maps/dir/Trbovlje,+1420+Trbovlje/Termoelektrarna+Trbovlje,+d.o.o>
- 2) Dovolj za vse. Najdeno 25. januarja 2018 na spletnem naslovu <http://dovoljazvse.si/wp-content/uploads/2017/06/prirocnik-za-ureditev-skupnostnega-prostora.pdf>
- 3) Družbe HSE. Najdeno dne 14. decembra 2017, na spletnem naslovu <http://www.hse.si/si/druzbe-hse/druzbe-v-sloveniji/termoelektrarna-trbovlje>
- 4) Katalog TET. [2009]. Najdeno dne 10. decembra 2017, na spletnem naslovu: <https://katalogi.ceneje.si/Katalog/3548/termoelektrarna-trbovlje-katalog-termoelektrarna>
- 5) Klemenčič, Iztok, 6.9.2017, Reservoir Dogs, člani največje slovenske mikropivovarne: Prvi cilj je prodaja piva v tujino , najdeno 20.1.2018 na spletnem nsalovu <https://www.dnevnik.si/1042783713>
- 6) Koncerte obiskuje skoraj tretjina prebivalcev Slovenije [SURs, 2017]. Najdeno 10. januarja 2018 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6747>
- 7) Mismas, Davor, 19.6.2017, REALNE ŠTEVILKE: Koliko slovenskega piva zvarijo mikropivovarji?, najdeno 20.1.2018, na spletnem naslovu <https://pivopis.si/craft2017/>
- 8) Naše Zasavje, V Trbovljah projekt "ključ" za večjo zaposljivost mladih. 2017. Spletna stran. Dosegljivo na spletnem naslovu: <http://nase-zasavje.si/v-trbovljah-projekt-kljuc-za-vecjo-zaposljivost-mladih/>
- 9) Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Trbovlje. 2011. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.lex-localis.info/files/34df8d5b-351a-4caf-818f-e038bce0e280/635144053460000000_ODLOK_OPN_Trbovlje_dopolnjen_osnutek.pdf
- 10) Parker, L. Goth Ice Cream Is Now A Thing And You'll Probably Want Some. Najdeno 6. januarja 2018, na spletnem naslovu https://www.buzzfeed.com/laraparker/charcoal-ice-cream-is-a-thing-now-and?utm_term=.yrne54bZG#.haa14KMqG
- 11) PIS, Zakon o varstvu okolja. 2004. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1545>
- 12) Pivovarna Knap, 2017, najdeno 20.1.2018, na spletnem naslovu https://www.spar.si/sl_SI/aktualno/Startaj_Slovenija/prva-sezona/PivovarnaKnap.html
- 13) Pratt Street elektrarna. Najdeno 18. decembra 2017, na spletnem naslovu https://en.wikipedia.org/wiki/Pratt_Street_Power_Plant

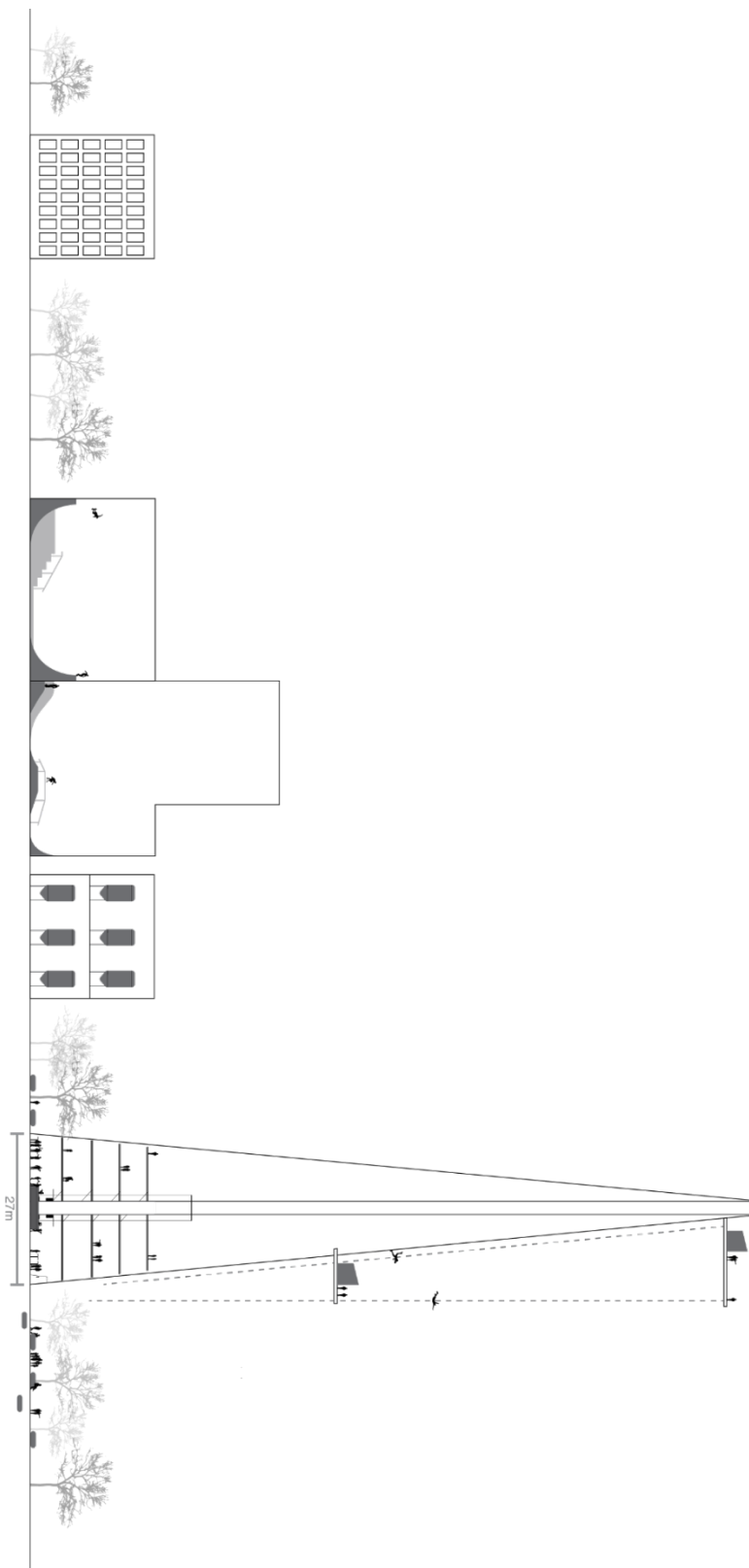
- 14) Pratt street power plant. 2017 Najdeno 18. decembra, na spletnem mestu <https://corporate.enel.it/en/futur-e/news/d/2017/04/the-power-station-at-the-centre-of-baltimores-nightlife>
- 15) Program varstva okolja občine Trbovlje. 2009. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.trbovlje.si/assets/attachments/2410/OPVO_Trbovlje.pdf?1315991006.
- 16) Projekt za večjo zaposljivost mladih - Ključ. Najdeno dne 2. januarja 2018 na spletni strani <http://www.rra-zasavje.si/si/projekti/projekt-za-vecjo-zaposljivost-mladih-kljuc-1.html>
- 17) Seaholm Power Plant Redevelopment. Najdeno 28.decembra 2017 na spletnem naslovu <http://www.austintexas.gov/department/seaholm-power-plant-redevelopment>
- 18) Slovenske pivovarne, 2018, najdeno 20.1.2018 na spletni strani <https://pivopis.si/slovenske-pivovarne/>
- 19) Strategija razvoja občine Trbovlje za obdobje 2014-2022. September 2013. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.lex-localis.info/files/7a1b03a7-e266-44ba-8d34-ecd20719c890/635224354200000000_predlog_11_tocke_dnevnega_reda_dod1.pdf
Statistični urad Slovenije. 2017. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Region/Index/5>
- 20) Uradni list. 2017. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/84972>
- 21) Vertical Sports Events. Najdeno dne 8. januarja 2018 na spletnem naslovu <https://www.base-flying.de/>
- 22) Zasavska regija. Najdeno dne 30. novembra 2017 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Region/Index/5>
- 23) Zdravje v Zasavju. Najdeno 30.novembra 2017 na spletnem naslovu <https://podcrto.si/zdravje-v-zasavju-zdrav-zivljenjski-slog-kot-zdravilo-za-onesnazenost/>
- 24) ZON. 2017. Spletna stran. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.zon.si/nove-ideje-za-tet/>
- 25) ZON, Lani rekordno število zaposlitev v Zasavju. 2017. Spletna stran. Dosegljivo na spletnem naslovu: <https://www.zon.si/neverjetno-lani-rekordno-stevilo-zaposlitev-v-zasavju/>
- 26) ZRZS, Registrirana brezposelnost. 2017. Spletna stran. Dosegljivo na spletnem naslovu: https://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah/registrirana_brezposelnost#Ob%C4%8Dine
- 27) Xsport. Najdeno 22. januarja 2018 na spletnem naslovu https://www.xsport.si/o_nas/

PRILOGE

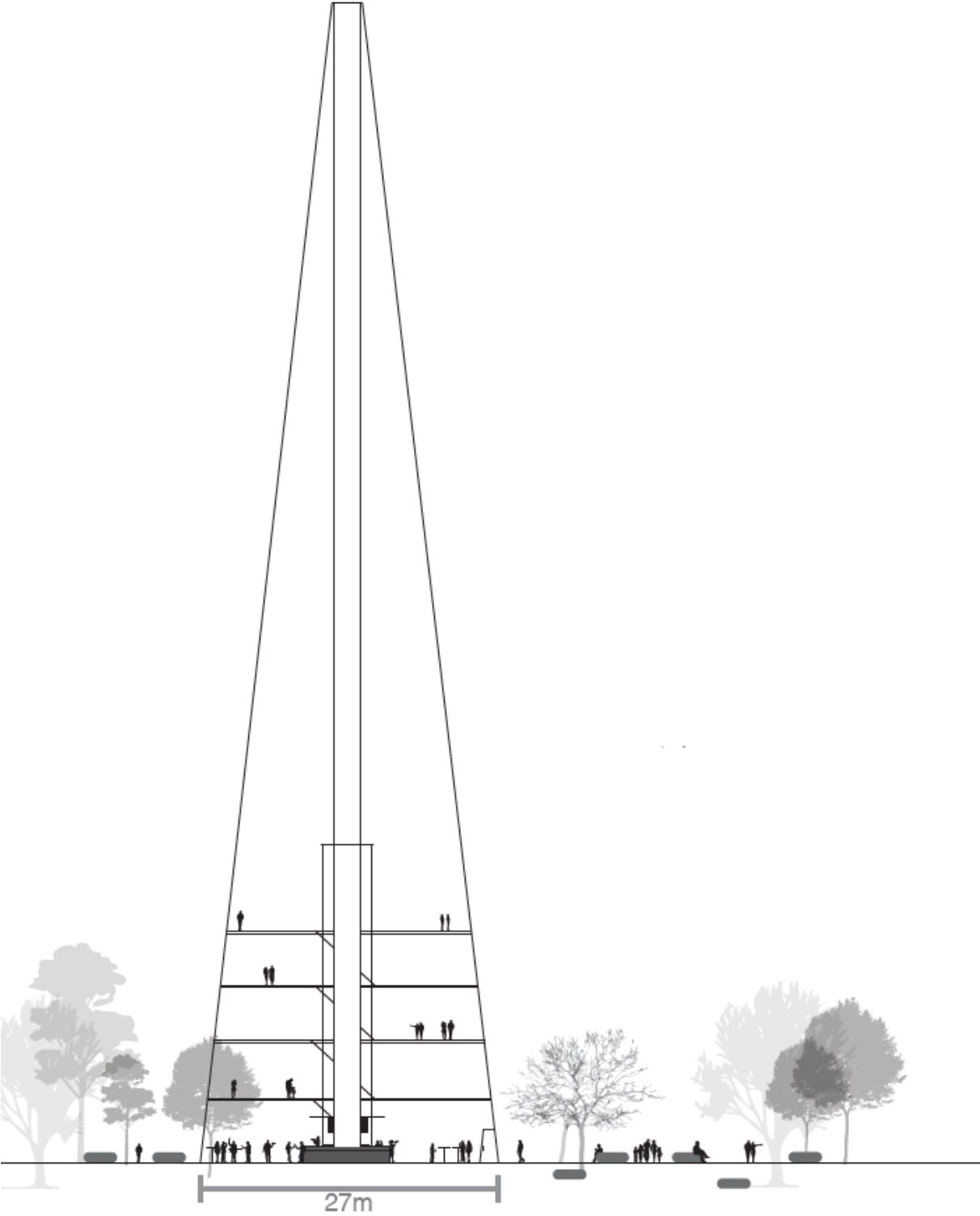
KAZALO PRILOG

Priloga 1: Skica nove namembnosti Termoelektrarne Trbovlje.....	1
Priloga 2: Skica Trboveljski dimnik.....	2
Priloga 3: Skica pivnice in galerije v dimniku.....	3
Priloga 4: Intervju festival Speculum.....	4
Priloga 5: Primer časovnice razstav v galeriji	6
Priloga 6: Primer koledarja dogajanj v večnamenski dvorani	7
Priloga 7: Intervju TedxLjubljana	8
Priloga 8: Intervju Agencija GIG.....	9

Priloga 1: Skica nove namembnosti Termoelektrarne Trbovlje

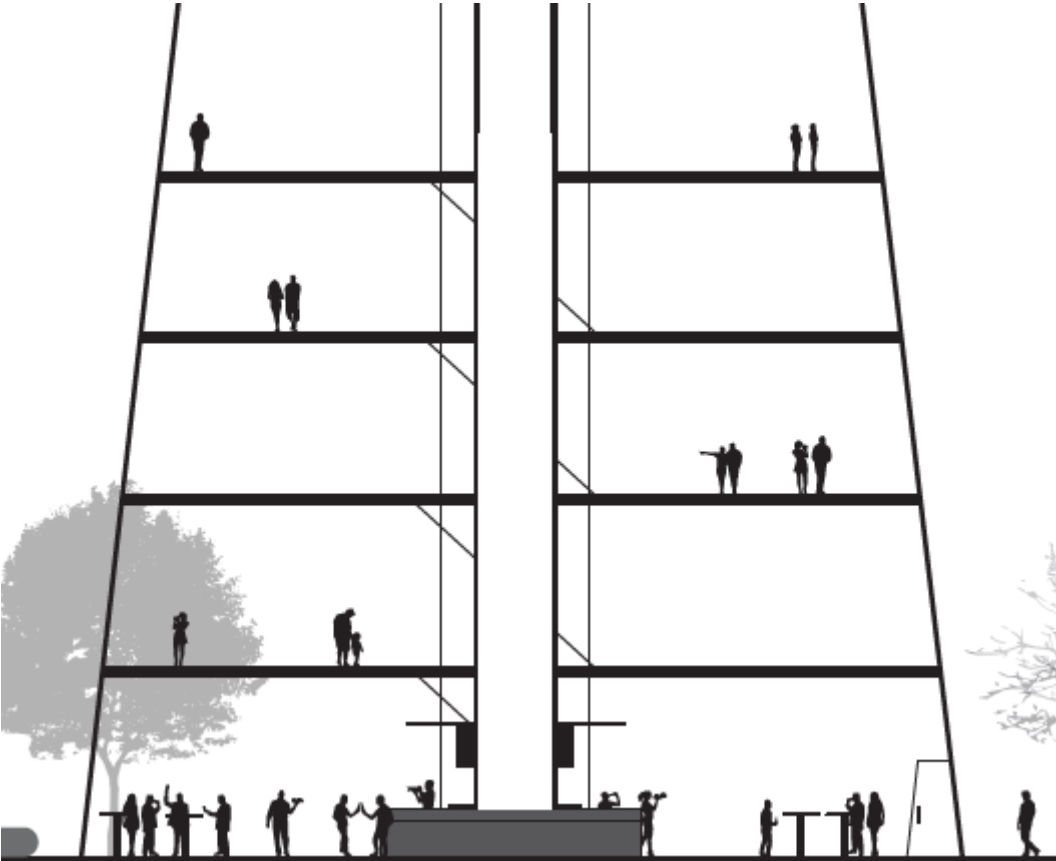

Priloga 2: Skica Trboveljski dimnik

Priloga 3: Skica pivnice in galerije v dimniku

1. Če prav razumemo festival Speculum združuje umetnost in industrijo? Zanima nas kako je zasnovana sama ideja? Kdaj se je festival prvič odvijal in koliko časa poteka?

Festival Speculum Artium je festival novomedijske kulture. Zastavljen je kot tridnevni festival, na katerem so predstavljena novomedijska dela z vsega sveta. Poleg tega v okviru festivala potekajo tudi simpoziji, okrogle mize, delavnice.

Novomedijski princip združuje umetnost, znanost in tehnologijo. Takšni so tudi predstavljeni novomedijski kosi. Ne gre torej nujno za industrijo kot tako.

Festival je bil prvič izveden leta 2008 v Ljubljani, od 2009 pa je svoje mesto našel v Trbovljah kot del krovnega programa Trbovlje novomedijsko mesto (TNM). Osnovna premisa programa TNM je humanizacija tehnologije, cilj pa spremeniti identiteto Trbovelj iz mesta, 'kjer so se zaprle vse tovarne' v postindustrijsko identiteto novomedijskega mesta, kjer nastajajo in se uresničujejo visokotehnološke ideje s humanim obrazom. Predlagam, da si za boljši vpogled pogledate festivalske kataloge v arhivu na spletni strani www.speculumartium.si

2. Glede na to, da je festival odmeven, mednaroden... Koliko umetnikov na njem ustvarja? Iz kje prihajajo te umetniki?

Na festivalu je vsako leto predstavljeno več kot 15 del avtorjev iz vsega sveta. Včasih se kak avtor predstavi z večimi deli, mnogo del pa ima tudi več avtorjev. Na simpozijih se predstavijo tudi gostje, ki nimajo nujno razstavljenih svojih del. Predvsem močne vezi imamo z Avstrijo, Nemčijo, Japonsko ter ZDA.

3. Kaj storite z umetninami, ki so na tem festivalu ustvarjene? Organizirate kakšne razstave? Kako jih približate obiskovalcem festivala?

Umetniška dela ne nastajajo v času festivala, temveč je festival platforma za razstavitev že ustvarjenih del. Novomedijska produkcija namreč ponavadi zahteva multidisciplinarne time znanstvenikov, umetnikov, programerjev, veliko sredstev ter časa. Že samo postavljanje in vzpostavitev nekaterih del na prizorišče v prostorih Delavskega doma Trbovlje lahko traja več dni. So pa mnoga dela seveda narejena specifično za naš festival in tu tudi prvič predstavljena.

4. Zasedili smo, da v okviru festivala organizirate tudi delavnice? Katere so le te in kako potekajo?

V okviru festivala organiziramo delavnice s področja novih medijev predvsem za šolajočo mladino. Tako smo večkrat organizirali delavnice arduina, 3d tiska, za najmlajše sestavljanje origramijev, ipd.

Za samo izvedbo teh delavnic se ponavadi dogovorimo z zunanjimi izvajalci, saj je stalna programska ekipa Delavskega doma v času festivala polno (pre)zaposlena s festivalom. Nekatere delavnice so odprte za širšo javnost, večina pa jih je že vnaprej zapolnjena s šolskimi skupinami, ki si tako skupaj z ogledom festivala 'osmislijo' tehnični dan

5. Bi bili pripravljeni izvajati tudi delavnico, na kateri bi ustvarjali z odpadnimi deli, ki so posledica delovanja elektrarn? Kaj bi lahko s temi odpadki izdelovali?

Takšno delavnico bi bili (pod primernimi pogoji) seveda bili pripravljeni organizirati, vendar bi za to morali najti primerne zunanje izvajalce. Tematika sama ustreza našemu festivalu (humanizacija tehnologije). Kaj konkretno bi se dalo izdelovati iz odpadkov, ki nastajajo kot posledica delovanja elektrarn, pa bi morali še raziskati, saj se na to področje ne spoznam. Predstavljam si, da gre predvsem za pepel in pa dele elektronike, ki se redno menjajo?

6. Kaj pa glede prostora za ta festival? Kje ga organizirate? Bi bili zainteresirani za večje prostore?

Festival organiziramo prostorih organizatorja, torej v Delavskem domu Trbovlje. Gre za enega največjih kulturnih domov v Sloveniji (2 galeriji, 2 predavalnici, gledališka dvorana, kino dvorana, dve veliki avli ter virtualni muzej rudarstva – 4. dritl) ter predavalnica Rudarskega doma Trbovlje, ki je tudi v našem upravljanju). Kljub velikosti prostora pa nam tega včasih primankuje, zato ponavadi koristimo tudi prostore Zasavskega muzeja Trbovlje (ki je čez cesto). Sicer pa smo v teh letih že dodobra osvojili tehnike vmeščanja razstavnih eksponatov ter projektov v prostor.

Večji prostori bi bili seveda super, vendar primernih večjih prizorišč v našem mestu ni. Seveda so nam po dogovoru na voljo tudi druge lokacije po Trbovljah, vendar se vedno pojavi problem vodenja obiskovalcev med prizorišči, saj zna to biti kar velik logistični zalogaj.

7. Kam namestite umetnike, ki ustvarjajo na tem festivalu?

Trbovlje kot mesto imajo precej slabe nočitvene kapacitete. Za čas festivala tako povsem napolnimo Mladinski center Trbovlje, po navadi je več umetnikov tudi v koči na Kumu, včasih jih je nekaj tudi v Zagorju, koristili pa smo že tudi hotele v Ljubljani in v Laškem.

Hvala za vaš čas.

Priloga 5: Primer časovnice razstav v galeriji

Mesec	Program	Opis tematike
Januar	Razstava združenja Relik	
Februar		
Marec	Gostujoča razstava: Človek stroj	Razstava na temo odnosa Človek-Stroj v okviru različnih kontekstov človekovega dela.
April		
Maj	razstava umetnin Muzeja Premogovništva Velenje	V sodelovanju z njimi razstava njihovih eksponatov na temo industrijske umetnosti.
Junij		
Julij	Razstava osnovnošolcev in njihovo videnje mesta	Ustvarjanje na temo Termo elektrarne in samega mesta Trbovlje
Avgust		
September	Festival Speculum	Opis ideje se nahaja med besedilom zgoraj
Oktober		
November		
December		

Priloga 6: Primer koledarja dogajanj v večnamenski dvorani

Mesec	Program
Januar	<ul style="list-style-type: none"> - TEDxHSE konferenca - Ignite
Februar	<ul style="list-style-type: none"> - Pustni koncert - Big Foot Mama
Marec	<ul style="list-style-type: none"> - Pigs Parlament - NOFX
April	<ul style="list-style-type: none"> - Dan D - Orleki
Maj	<ul style="list-style-type: none"> - 3-dnevni festival - Elvis Jackson
Junij	<ul style="list-style-type: none"> - School's out rock koncert - Festival piva
Julij	<ul style="list-style-type: none"> - Red Five Point Star - Descendents - Skate Contest
Avgust	<ul style="list-style-type: none"> - Dubioza Kolektiv - Bohemi
September	<ul style="list-style-type: none"> - Pennywise - MI2
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> - TEDxHSE konferenca - Siddharta
November	<ul style="list-style-type: none"> - Halloween koncert - Gimmie Gimmies
December	<ul style="list-style-type: none"> - Predbožični koncert

1. Kaj je potrebno za izvedbo dogodka kot je konferenca TEDx? Koliko časa nameniti organizaciji dogodka? Kje ga ponavadi organizirate? Glede na to, da je dogodek zelo odmeven nas zanima koliko je dejanskega zanimanja?

Za izvedbo je v prvi vrsti potrebno pridobiti licenco od krovne organizacije TED. Ko zaprosiš za licenco moraš približno opisati dogodek, torej je pred tem potrebnega nekaj načrtovanja v smislu koliko ljudi (udeležencev dogodka) želiš povabiti, kaj bodo teme govorov, kaj bo rdeča nit dogodka in dogajanje vzporedno z govori, npr. delavnice za mreženje.

Od tega začetnega načrtovanja pa do izvedbe bi rekla, da si je treba vzeti vsaj 4 mesece - zaradi iskanja sponzorjev, najave dogodka, promocije, logističnega usklajevanja in pa nabora in zelo priporočljivih vaj z govorniki. Morda še kak teden več ravno zaradi specifik pridobivanja licence.

Izbira lokacije je sicer zelo odvisna od namena dogodka - osrednji letni TEDx pri nas zagotovo sodi v veliko dvorano v večjem mestu. Za manjše lokalne pa običajno iščemo ravno posebne dvorane - na primer rudnik Velenje, Kredarica, letalo, stara Elektrarna v Lj...dogodki TEDx morajo biti vezani na skupnost - bodisi lokalno, interesno, ... prostor, ki je taki skupnosti blizu bo zato tisti pravi naslov. Če bi torej naredili dogodek TEDxTrbovlje, zagotovo sodi v nek prostor, ki ga imajo udeleženci za svojega. Za dogodke TEDxLjubljana so karte razprodane že nekaj tednov pred dogodkom. Vendar smo na prepoznavnosti in promociji delali več let. Za organizacijo na primer TEDxŽetale, smo morali vložiti veliko več truda in promocije ter nekoliko bolj domače pristope za vabila ampak na koncu je bil še vsak dogodek poln. V tujini je zanimanje pa še toliko večje.

2. Ali menite, da je v Sloveniji še vedno potencial za TEDx dogodke ali gre le za trenuten trend?

Menim, da potencial ostaja. Sploh v okoljih kjer podobnih dogodkov primanjkuje. Treba je samo na pravi način pristopiti, seznaniti ljudi z vsebino in jim razložiti za kaj gre. Format dogodkov po vzoru TED-a je bil po 2009 zagotovo trend, ampak je tekom let prerastel v več kot trend - v dobro prakso. Storytelling si ljudje namreč zapomnijo, dokazano je dober način podajanja idej.

3. Ker želimo z umestitvijo CAAT v prostore stare termoelektrarne povrniti dogajanje v samo stavbo in pa lokalnim prebivalcem ponuditi kakovostne vsebine nas zanima kako ocenjujete potencialno organizacijo dogodka v občini Trbovlje? Kaj je po vašem mnenju ključno za uspeh vašega Tedx (prepoznavnost blagovne znamke, govorniki ...)?

Kot že omenjeno, verjamem, da potencial zagotovo je. Sama zagovarjam, da se dogodki za širjenje obzorij in s kakovostnimi vsebinami morajo izvajati tudi v manjših krajih. Po mojih izkušnjah se kaže, da so v manjših lokalnih skupnostih še boljše sprejeti - tako med govorniki kot občinstvom. Tako da vsekakor podpiram potencialno organizacijo dogodka. Poleg tega je nek poseben prostor vedno zanimiv tudi za potencialne udeležence izven kraja dogodka, saj je dober razlog, da obiščejo nekaj novega. Za uspeh našega dogodka menim, da je bil ključen trud s treniranjem govornikov in predvsem preko dolgoletnih kakovostnih vsebin ustvarjanje znamke, ki si jo ljudje zapomnijo. V končni fazi si tudi želimo publiko, ki jih bodo zanimale raznovrstne teme in ne zgolj dogodek kot tak - s prigrizki in darilci. Seveda v veliki meri pomaga globalna prepoznavnost TED-a. Vendar pa se lahko kljub močni znamki zadeva izjalovi, če organizacije ne bi jemali resno. Ključen je nabor relevantnih govornikov, ki bodo zares povedali kaj zanimivega in poučnega ter pa takih, ki sami verjamejo v moč vsebine v prvi vrsti. Treba je pa potem pomisliti še na številne malenkosti, ki zaokrožijo celoto - od vod za udeležence do sistema registracije.

1. Okvirna predstavitev podjetja GIG INT in njegovo poslanstvo (vizija).

Agencija GIG ima eno in edino poslanstvo, oziroma vizijo - PREBITI ZVOČNI ZID in tako postati najbolj priljubljena glasbena agencija v Sloveniji. Ukvarjamo se z zastopanjem glasbenikov, promocijo, bookingom, snemanjem, organizacijo prireditev, ozvočevanjem, imamo tudi svoje animatorje, moderatorje, fotografe, itd.

2. Kaj je potrebno za izvedbo koncerta oz. glasbenega festivala?

- Primerna lokacija.
- Izbira kvalitetnih glasbenikov. Na festivalu mora biti najmanj eno znano ime iz glasbe - prepoznavna imena namreč privabijo več obiskovalcev, saj ti že vnaprej vedo, kaj približno pričakovati.
- Dobra tehnična predpriprava, priprava in izvedba je temelj vsake prireditve. Naše podjetje se ukvarja s postavljanjem odra, konstrukcij, ozvočevanjem, itd.
- Dobra promocija. V našem podjetju imamo zaposlene, ki se ukvarjajo izključno s promocijo glasbenih in tudi ostalih prireditev.
- Dovoljenja - dovoljenje občine, lastnika zemljišča, prijava na policiji, prijava na SAZAS, itd. - tudi pri birokraciji vam lahko pomagamo, saj imamo na tem področju veliko izkušenj.

3. Kje ga ponavadi organizirate?

Nastope organiziramo po celi Sloveniji. Če gre za zelo veliko ime med glasbeniki, se odločimo za večje lokacije (Stožice, Križanke, Cankarjev dom,...). Če gre za nove projekte, ki jih želimo šele predstaviti javnosti ali za lokalne prireditve, se odločimo za kulturne domove. Velikokrat pa nas organizatorji pokličejo in pri nas najamejo le glasbeno skupino, za ostalo pa poskrbijo sami. Ukvarjamo se tudi z organizacijo zabav za podjetja.

4. Ker želimo z umestitvijo CAAT v prostore stare termoelektrarne povrniti dogajanje v samo stavbo in pa lokalnim prebivalcem ponuditi kakovostne vsebine smo se odločili, da povabimo k sodelovanju tudi organizatorje koncertov. Zanima nas, ali bi bili pripravljeni izvesti koncerte v Trbovljah?

Vsekakor bi bili pripravljeni sodelovati z vami in pomagati pri izvedbi prireditev v Trbovljah.

5. Ali vidite v samem kraju in pa prostoru potencial za organizacijo takega dogodka?

Seveda. Kjer je volja, je tudi pot.